

## Pradžia>Jūsų teisės>Nusikaltimų aukos>Nukentėjusiųjų teisės pagal šalis

### Nukentėjusiųjų teisės pagal šalis

#### Ispanija

Pagal 2015 m. balandžio 27 d. Įstatymą Nr. 4/2015 fiziniai asmenys, nukentėję nuo nusikalstamų veikų, įvykdytų Ispanijoje arba dėl kurių baudžiamasis persekiojimas gali būti vykdomas Ispanijoje, yra laikomi nukentėjusiais, neatsižvelgiant į jų pilietybę, ar jie pilnamečiai ar nepilnamečiai ir ar jie teisėtai gyvena šalyje. Šio įstatymo nuostatos taikomos:

a) kaip tiesioginiam nukentėjusiajam, bet kuriam fiziniam asmeniui, kuris tiesiogiai dėl nusikalstamos veikos patyrė žalą arba žala buvo padaryta jo turtui, ypač patyrė kūno sužalojimą ar psichinę traumą, emocinį sukrėtimą ar ekonominius nuostolius;

b) kaip netiesioginiam nukentėjusiajam, jei asmuo tiesiogiai dėl nusikalstamos veikos miršta arba dingsta, išskyrus kuomet įvykiai tiesiogiai priskiriami:

1. nukentėjusiojo sutuoktiniui, jei jie nėra oficialiai arba faktiškai gyvenantys skyrium, ir nukentėjusiojo arba nukentėjusiojo sutuoktinio, jei jie nėra oficialiai arba faktiškai gyvenantys skyrium, vaikams, gyvenantiems kartu su jais mirties arba dingimo momentu; bet kuriam asmeniui, kuris mirties arba dingimo momentu palaiko panašius intymius ryšius su nukentėjusiuoju, ir to asmens vaikams, kurie gyvena su nukentėjusiuoju mirties arba dingimo momentu; nukentėjusiojo tėvams arba tiesioginiams arba trečios eilės giminaičiams, kurių atžvilgiu nukentėjusysis turi tėvų pareigas, ir nukentėjusiojo globėjams arba įvaikintiems asmenims.

2. Jei nei vieno iš minėtų asmenų nėra, kitiems tiesioginiams giminaičiams ir nukentėjusiojo broliams ir seserims, pirmenybę teikiant nukentėjusiojo teisiniam atstovui.

Pagrindinės nukentėjusiojo teisės: Visi nukentėjusieji turi teisę į apsaugą, informaciją, paramą, pagalbą ir priežiūrą, taip pat aktyviai dalyvauti baudžiamajame procese ir į pagarbų, profesionalų, asmeninį ir nediskriminuojantį elgesį nuo jų pirmojo susitikimo su institucijomis ar pareigūnais, kuomet teikiama pagalba ir parama nukentėjusiesiems bei atkuriamojo teisingumo paslaugos, baudžiamosios bylos nagrinėjimo metu ir pakankamą laikotarpį po jos užbaigimo, neatsižvelgiant į tai, ar nusikalstamą veiką padariusio asmens tapatybė yra žinoma, ir į proceso baigtį.

Informacinis centras: paramos nukentėjusiesiems biurai

Jums, kaip nukentėjusiajam, įstatymuose nustatytos tam tikros teisės ikiteisminio tyrimo laikotarpiu, vykstant teismo procesui (teisiamajam posėdžiui) ir jam pasibaigus.

Ispanijoje **baudžiamasis procesas** pradedamas nuo nusikaltimo tyrimo, kurį atlieka teisminė policija, prižiūrint ikiteisminio tyrimo teisėjui. Tyrimo pabaigoje ikiteisminio tyrimo teisėjas bylą nusiunčia prokurorui, kuris nusprendžia ką daryti toliau. Jeigu nėra pakankamo pagrindo nusikalstamą veiką padariusio asmens patraukti baudžiamajon atsakomybėn, ikiteisminio tyrimo teisėjas nutraukia (užbaigia) bylos nagrinėjimą. Priešingu atveju byla perduodama nagrinėti atitinkamam teismui.

Vykstant teismo procesui teismas tiria įrodymus ir sprendžia, ar nusikalstama veika įtariamas asmuo yra kaltas. Jeigu nusikalstamą veiką padaręs asmuo pripažįstamas kaltu, teismas paskiria bausmę. Baudžiamasis procesas gali būti tęsiamas pateikus apeliacinį skundą aukštesnės instancijos teismui.

Kaip nukentėjusysis baudžiamajame procese galite dalyvauti kaip **liudininkas** arba atlikti aktyvesnį vaidmenį kaip **privatus kaltintojas** ir tokiu būdu pasinaudoti papildomomis teisėmis kaip proceso šalis. Bet kuriuo atveju pagal Ispanijos konstitucijos 124 straipsnį nukentėjusiojo (-ių) interesus viso proceso metu gina prokuroras.

Nukentėjusiesiems nuo nusikalstamų veikų, susijusių su smurtu dėl lyties, nuo preliminaraus tyrimo pradžios padeda advokatas, kurio specializacija – tokios bylos. Po pagrindinio teismų įstatymo (LOPJ) reformos, priėmus Pagrindinį įstatymą Nr. 7/2015, teismai, kompetentingi nagrinėti smurto prieš moteris bylas, taip pat nagrinėja nusikalstamas veikas, susijusias su privatumo, teisės į įvaizdį ir pagarbos moterims pažeidimais, nepagarba teismui arba laikinosios apsaugos priemonės nesilaikymu.

**Norėdami surasti reikiamą informaciją, spustelėkite toliau esančias nuorodas**

**1 - Mano, kaip nusikaltimo aukos, teisės**

**2 - Pranešimas apie nusikaltimą ir mano teisės tyrimo arba teismo nagrinėjimo metu.**

**3 - Mano teisės pasibaigus teismui nagrinėjimui**

**4 - Kompensacija**

**5 - Mano teisės į paramą ir pagalbą**

Paskutinis naujinimas: 11/03/2020

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisiima jokios atsakomybės ar teisių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Šiuo metu valstybės narės, atsakingos už svetainės puslapių, kuriuose pateikiamas nacionalinis turinys, administravimą, atnaujina šios svetainės turinį, atsižvelgdamos į planuojamą Jungtinės Karalystės išstojimą iš Europos Sąjungos. Jeigu svetainės turinys dar neatspindi Jungtinės Karalystės išstojimo fakto, toks neatitikimas yra netyčinis ir bus ištaisytas.

#### **1 - Mano, kaip nusikaltimo aukos, teisės**

**Kokią informaciją, įvykus nusikaltimui, man suteiks valdžios institucija (pvz., policija, prokuroras), man dar nepranešus apie nusikaltimą?**

Apskritai, kaip nusikaltimo auka, jau nuo pirmo kontakto su institucijomis arba pareigūnais ir kai teikiamos pagalbos ir paramos paslaugos, kurias teikia viešosios institucijos, ir net prieš pranešdamas apie nusikaltimą turite teisę gauti apsaugą, informaciją, paramą, pagalbą ir priežiūrą.

Galite prašyti institucijų arba pareigūnų, į kuriuos iš pradžių kreipiatės, kad jie Jus nusiųstų į **paramos nusikaltimų aukoms tarnybas** (*Oficinas de Asistencia a las Víctimas del delito*), kuriose Jums bus nemokamai ir konfidencialiai suteikta pagalba, net jei dar nepranešėte apie nusikaltimą.

Taip pat jau nuo tada, kai pirmą kartą susisiekiate su institucijomis ir pareigūnais, Jus gali lydėti Jūsų pasirinktas asmuo.

Be to, kaip nusikaltimo auka, turite teisę suprasti ir būti suprantamas, kai atliekamas bet koks veiksmas, kurį reikia atlikti po pranešimo apie nusikaltimą, įskaitant informavimą dar prieš pateikiant šį pranešimą: kai reikia, teikiamos teisiškai pripažintų gestų kalbų vertimo paslaugos, taip pat suteikiama pagalbinių priemonių, kad būtų lengviau bendrauti žodžiu.

Visas bendravimas ir žodžiu, ir raštu vyks aiškia, paprasta ir suprantama kalba ir bus atsižvelgiama į Jūsų asmenines savybes ir poreikius, ypač jei turite kokią nors jutimo, protinę ar psichikos negalią arba esate nepilnametis.

Informacija, kurią turite teisę gauti kaip nusikaltimo auka ir kuri bus Jums suteikta jau kai pirmą kartą susisieksite su institucijomis ar pareigūnais ir kai bus teikiamos pagalbos ir paramos paslaugos, yra visų pirma apie:

tvarką, pagal kurią galima pranešti apie nusikaltimą, gauti konsultacijų ir teisininko pagalbą, ir, kai tinka, kokiomis sąlygomis galima tai gauti nemokamai; pagalbos ir paramos (medicininės, psichologinės arba materialinės) priemonės, kurios yra Jums prieinamos, ir kokia tvarka galite jomis naudotis; galimybę prašyti imtis apsaugos priemonių ir, kai tinka, kokia tvarka reikėtų tai daryti;

kompensaciją, kurią galite turėti teisę gauti, ir, kai tinka, kokia tvarka reikėtų jos prašyti;

atkuriamojo teisingumo paslaugas, kuriomis galima naudotis tais atvejais, kai tai teisiškai įmanoma;

atvejus, kai gali būti kompensuotos Jūsų teisinės išlaidos, ir, kai tinka, kokia tvarka galima to prašyti.

Taip pat, jei reikia, galite gauti informaciją apie vertimo žodžiu ir raštu paslaugas ir apie pagalbines priemones bei paslaugas, kurios gali būti suteiktos siekiant palengvinti bendravimą.

Jei negyvenate Ispanijoje, turite teisę gauti informaciją apie tai, kokia tvarka galite naudotis savo teisėmis.

### **Negyvenu ES šalyje, kurioje įvykdytas nusikaltimas (ES ir ne ES piliečiai). Kaip saugomos mano teisės?**

Jei esate nusikaltimo auka ir gyvenate Ispanijoje, galite pranešti Ispanijos institucijoms apie kitose Europos Sąjungos šalyse įvykdytus nusikaltimus.

Jei Ispanijos institucijos nusprendė neatlikti tyrimo dėl to, kad neturi jurisdikcijos, jos iškart nusiųs gautą pranešimą tos valstybės, kurioje įvykdyti tie nusikalstami veiksmai, kompetentingoms institucijoms ir Jus, kaip skundo pateikėją, apie tai informuos.

Jei esate kurios nors ES valstybės narės pilietis ir įprastai gyvenate Ispanijoje, tačiau tas nusikaltimas, kurio auka tapote, įvykdytas ne Ispanijoje, o kitoje ES valstybėje narėje (esate nusikaltimo auka tarpvalstybinėmis aplinkybėmis), galite kreiptis į paramos nusikaltimų aukoms tarnybas, kurios gali suteikti Jums informacijos apie reikiamus teisinius procesus toje šalyje, kurioje įvykdytas nusikaltimas, ir apie kompensaciją, kurią galite turėti teisę gauti. Jei tai teroristinis nusikaltimas, turėtumėte kreiptis į Vidaus reikalų ministerijos Paramos terorizmo aukoms generalinį direktoratą (*Dirección General de Apoyo a las Víctimas del Terrorismo del Ministerio del Interior*).

Jei esate pilietis, kuris negyvena Ispanijoje, ir nekalbate ispanų kalba ar atitinkamo regiono kalba, turite teisę nemokamai naudotis vertėjo žodžiu paslaugomis. Policija gali pateikti pranešimo formą Jūsų kalba, kad galėtumėte pranešti apie nusikaltimą, ir suteikti galimybę naudotis vertėjo žodžiu paslaugomis telefonu arba tiesiogiai. Teismai teikia vertimo žodžiu paslaugą, kuri derinama su paramos nusikaltimų aukoms tarnybonis. Be to, jei negyvenate Ispanijoje, turite teisę gauti informaciją apie tai, kokia tvarka galite naudotis savo teisėmis.

Jei kurioje nors valstybėje narėje yra priimta nutartis dėl Jūsų apsaugos, galite prašyti, kad būtų išduotas Europos apsaugos orderis. Pagal supaprastintą ir paspartintą procedūrą Jums bus suteikta apsauga taikant naują apsaugos priemonę toje valstybėje narėje, į kurią keliaujate arba persikeliate gyventi.

### **Kokią informaciją gausiu, jei pranešiu apie nusikaltimą?**

Tuo metu, kai pranešate apie nusikaltimą, turite teisę gauti tinkamai patvirtintą savo pranešimo kopiją. Be to, jei nesuprantate nė vienos iš oficialiųjų kalbų, vartojamų toje vietoje, kur pranešate apie nusikaltimą, arba jomis nekalbate, turite teisę gauti nemokamą kalbinę pagalbą ir raštu išverstą savo pateikto pranešimo kopiją.

Taip pat turite teisę gauti informaciją apie:

priežiūros ir paramos (medicininės, psichologinės arba materialinės) priemonės, kurios yra Jums prieinamos, ir kokia tvarka galite jomis naudotis, įskaitant, kai reikia ir tinka, informaciją apie alternatyvaus apgyvendinimo galimybes;

teisę duoti parodymus institucijoms, kurios atlieka tyrimą;

galimybę prašyti imtis apsaugos priemonių ir, kai tinka, kokia tvarka reikėtų tai daryti;

kompensaciją, kurią galite turėti teisę gauti, ir, kai tinka, kokia tvarka reikėtų jos prašyti;

vertimo žodžiu ir raštu paslaugas, kuriomis galite naudotis;

bet kokias pagalbines priemones ir paslaugas, kurios gali būti suteiktos siekiant palengvinti bendravimą;

procedūras, pagal kurias galite naudotis savo teisėmis, jei gyvenate ne Ispanijoje;

skundus, kuriuos galite pateikti dėl bet kokių sprendimų, kuriuos laikote nesuderinamais su savo teisėmis;

už proceso vykdymą atsakingos institucijos kontaktinius duomenis ir ryšių kanalus, kuriais galite su ja susisiekti;

atkuriamojo teisingumo paslaugas, kuriomis galima naudotis tais atvejais, kai tai teisiškai įmanoma;

atvejus, kai gali būti kompensuotos Jūsų teisinės išlaidos, ir, kai tinka, kokia tvarka galima to prašyti;

teisę pateikti bendrą prašymą, kad Jums būtų pranešta apie kai kuriuos sprendimus, kurie bus priimti per procesą, be kita ko, apie sprendimą nepradėti baudžiamojo proceso, galutinį teismo sprendimą tame procese, sprendimus įkalinti arba vėliau paleisti į laisvę nusikaltimo vykdytoją, taip pat apie galimą nusikaltimo vykdytojo pabėgimą iš įkalinimo vietos ir apie bet kokios teisminės arba kalėjimo institucijos sprendimus dėl asmenų, nuteistų už nusikaltimus, įvykdytus panaudojant smurtą arba bauginimą, ir keliančių grėsmę Jūsų saugumui.

Be to, gausite informaciją apie teismo bylos nagrinėjimo datą, laiką ir vietą, taip pat apie nusikaltimo vykdytojų pareikštų kaltinimų esmę.

Jei esate nusikaltimo, kuris yra **smurtas dėl lyties**, auka, Jums bus pranešta apie sprendimus įkalinti arba vėliau paleisti nusikaltimo vykdytoją, taip pat apie galimą jo pabėgimą iš įkalinimo vietos ir apie sprendimus patvirtinti asmenines atsargumo priemones arba iš dalies pakeisti jau sutartas priemones, kuriomis siekiama užtikrinti Jūsų saugumą. Tokie pranešimai bus siunčiami Jums neprašius, nebent pareikštumėte, kad jų gauti nenorite.

Taip pat galėsite nemokamai ir konfidencialiai naudotis pagalbos ir paramos paslaugomis, kurias teikia paramos nusikaltimų aukoms tarnybos. Galite būti nusiųstas į šias tarnybas, kai to reikia, priklausomai nuo nusikaltimo sunkumo, arba kai to prašote.

Kai žala, padaryta atitinkamais nusikaltimais, yra ypač didelė, viešosios institucijos ir paramos nusikaltimų aukoms tarnybos gali ir Jūsų šeimos nariams suteikti teisę naudotis pagalbos ir paramos paslaugomis. Šiuo tikslu šeimos nariai apibrėžiami kaip asmenys, su Jumis susiję santuokos arba panašiais ryšiais, ir giminaičiai iki antros eilės (seneliai, broliai, seserys, vaikaičiai).

### **Ar turiu teisę gauti nemokamas vertimo žodžiu ar raštu paslaugas (kai kreipiuosi į policiją ar kitas institucijas, arba tyrimo ar teismo nagrinėjimo metu)?**

Jei esate pilietis, kuris negyvena Ispanijoje, turite teisę nemokamai naudotis vertėjo žodžiu paslaugomis, jei nekalbate ispanų kalba ar atitinkamo regiono kalba. Policija gali pateikti pranešimo formą Jūsų kalba, kad galėtumėte pranešti apie nusikaltimą, ir suteikti galimybę naudotis vertėjo žodžiu paslaugomis telefonu arba tiesiogiai. Teismai teikia vertimo žodžiu paslaugą, kuri derinama su paramos nusikaltimų aukoms tarnyba.

Paramos nusikaltimų aukoms tarnybos suteiks Jums informaciją apie Jūsų teisę gauti nemokamą kalbinę pagalbą ir savo pranešimo kopiją, išverstą raštu, jei nesuprantate nė vienos iš oficialiųjų kalbų, vartojamų toje vietoje, kur pranešate apie nusikaltimą, arba jomis nekalbate.

Visų pirma turite teisę:

kad Jums nemokamai padėtų vertėjas žodžiu, kalbantis Jums suprantama kalba, kai duodate parodymus teisėjui, prokurorui ar policijos pareigūnams per tyrimą arba kai dalyvaujate kaip liudytojas teisminiame bylos nagrinėjime ar bet kokiame viešame posėdyje.

Šią teisę turite ir tuo atveju, jei turite klausos ar kalbos sutrikimų.

Turite teisę gauti nemokamai išverstus kai kuriuos sprendimus, kurie bus priimti per procesą, be kita ko, sprendimą nepradėti baudžiamojo proceso, galutinį teismo sprendimą tame procese, sprendimus įkalinti arba vėliau paleisti į laisvę nusikaltimo vykdytoją, pranešimą apie galimą nusikaltimo vykdytojo pabėgimą iš įkalinimo vietos ir bet kokios teisminės arba kalėjimo institucijos sprendimus dėl asmenų, nuteistų už nusikaltimus, įvykdytus panaudojant smurtą arba bauginimą, ir keliančių grėsmę Jūsų saugumui, taip pat sprendimą baigti tyrimą.

Galite prašyti, kad vertime raštu būtų glaustai apibūdinti pagrindai, kuriais remiantis tas sprendimas priimtas.

Turite teisę gauti nemokamai raštu išverstą bet kokią informaciją, svarbią Jums dalyvaujant baudžiamajame procese. Šiuo tikslu galite pateikti pagrįstą prašymą dėl bet kokio dokumento, kurį reikėtų laikyti svarbiu.

Turite teisę, kad informacija apie teismo bylos nagrinėjimo datą, laiką ir vietą būtų suteikta Jums suprantama kalba.

Vertėjo žodžiu pagalba gali būti teikiama per vaizdo konferenciją ar bet kokiomis telekomunikacijų priemonėmis, nebent teisėjas ar teismas *ex officio* (pagal įgaliojimus) arba vienos iš šalių prašymu sutiktų, kad vertėjas žodžiu fiziškai dalyvautų, siekiant užtikrinti Jūsų teises.

Išimtiniais atvejais, užuot pateikus raštu išverstus dokumentus, jų turinys gali būti glaustai žodžiu apibūdintas Jums suprantama kalba, kad būtų užtikrintas proceso teisingumas.

Jei norite, kad būtų žodžiu arba raštu išversta informacija apie policijos veiksmus, tačiau to nesuteikiama, galite pateikti skundą ikiteisminio tyrimo teisėjui.

Šis skundas laikomas pateiktu tada, kai pareiškiate savo prieštaravimą tam, kad Jums nesuteikta prašomo vertimo žodžiu arba raštu.

### **Kaip valdžios institucija užtikrina, kad suprasčiau ir būčiau suprastas (jei esu vaikas; jei turiu negalią)?**

Apskritai, kaip nusikaltimo auka, jau nuo pirmo kontakto su institucijomis arba pareigūnais ir kai teikiamos pagalbos ir paramos paslaugos, kurias teikia viešosios institucijos, ir net prieš pranešdamas apie nusikaltimą turite teisę gauti apsaugą, informaciją, paramą, pagalbą ir priežiūrą.

Galite prašyti institucijų arba pareigūnų, į kuriuos iš pradžių kreipiatės, kad jie Jus nusiųstų į paramos nusikaltimų aukoms tarnybas, kuriose Jums bus nemokamai ir konfidencialiai suteikta pagalba, net jei dar nepranešėte apie nusikaltimą.

Taip pat jau nuo tada, kai pirmą kartą susisiekiate su institucijomis ir pareigūnais, Jus gali lydėti Jūsų pasirinktas asmuo.

Be to, turite teisę suprasti ir būti suprantamas, kai atliekamas bet koks veiksmas, kurį reikia atlikti po pranešimo apie nusikaltimą, įskaitant informavimą dar prieš pateikiant šį pranešimą: kai reikia, teikiamos teisiškai pripažintų gestų kalbų vertimo paslaugos, taip pat suteikiama pagalbinių priemonių, kad būtų lengviau bendrauti žodžiu.

Visas bendravimas ir žodžiu, ir raštu vyks aiškiai, paprasta ir suprantama kalba ir bus atsižvelgiama į Jūsų asmenines savybes ir poreikius, ypač jei turite kokią nors jutimo, protinę ar psichikos negalią arba esate nepilnametis.

### **Paramos aukoms tarnybos**

#### **Kas teikia paramą aukoms?**

Jei esate nusikaltimo auka, turite teisę nemokamai ir konfidencialiai gauti tas pagalbas ir paramos paslaugas, kurias teikia viešosios institucijos, ir tas, kurias teikia **paramos nusikaltimų aukoms tarnybos**.

Teisingumo ministerijos įsteigtos paramos nusikaltimų aukoms tarnybos yra viešosios tarnybos, nemokamai teikiančios įvairių sričių paslaugas pagal aukų poreikius.

Šios tarnybos veikia visose  **autonominėse srityse**, beveik visų provincijų sostinėse ir kituose miestuose.

Paramos nusikaltimų aukoms tarnybos suteiks Jums, kaip nusikaltimo aukai, visapusišką, suderintą ir specializuotą paramą pagal konkrečius teisinius, psichologinius ir socialinius Jūsų poreikius.

Jei esate **terorizmo** auka, galite kreiptis į Nacionalinio aukštojo teismo Terorizmo aukų informavimo ir paramos tarnybą (**Oficina de Información y Asistencia a Víctimas del Terrorismo de la Audiencia Nacional**), nors, jei norite, galite kreiptis į paramos nusikaltimų aukoms tarnybą savo provincijoje – tada ši tarnyba derins savo veiksmus su Nacionalinio aukštojo teismo Terorizmo aukų informavimo ir paramos tarnyba.

Teisė kreiptis pagalbos į tarnybas išlieka visu tuo laikotarpiu, kai teikiamos pagalbos ir paramos paslaugos ir, kai tinka, atkuriamojo teisingumo paslaugos, per visą baudžiamąjį procesą ir tinkamą laikotarpį po jo pabaigos, nepriklausomai nuo to, ar nusikaltimo vykdytojo tapatybė yra žinoma, ir nuo proceso rezultato, taip pat laikotarpiu prieš pranešant apie nusikaltimą.

Kai žala, padaryta konkrečiais nusikaltimais, yra ypač didelė, viešosios institucijos ir paramos nusikaltimų aukoms tarnybos gali ir Jūsų šeimos nariams suteikti teisę naudotis pagalbos ir paramos paslaugomis. Šiuo tikslu šeimos nariai apibrėžiami kaip asmenys, su Jumis susiję santuokos arba panašiais ryšiais, ir giminiai iki antros eilės (seneliai, broliai, seserys, vaikaičiai).

Jei turite nepilnamečių vaikų arba esate nepilnametis, kuris yra globojamas ar kurio globos teises turi moteris, kuri yra smurto dėl lyties auka, arba asmenys, kurie yra smurto šeimoje aukos, turite teisę, kad Jums būtų taikomos specialios pagalbos ir apsaugos priemonės pagal įstatymus.

Be to, jei esate teroristinių nusikaltimų ar smurto dėl lyties auka arba esate nepilnametis, taip pat turite teises, pripažintas konkrečiais teisės aktais dėl kiekvienos iš šių rūšių nusikaltimų.

#### **Ar policija mane automatiškai nukreips į paramos aukoms tarnybą?**

Valstybės policijos pareigūnai ir, kai tinka, tos autonominės sritys, kurioje įvykdytas nusikaltimas, policija iš pradžių individualiai įvertins Jūsų padėtį, kai pranešite apie nusikaltimą, kad nustatytų Jūsų apsaugos poreikius ir, jei tinka, nustatytų, kad esate pažeidžiama auka. Per šį pradinį vertinimą gausite informaciją apie galimybę kreiptis į paramos nusikaltimų aukoms tarnybą.

Bet kuri institucija arba pareigūnas, kuris su Jumis susisieks, turi Jus nusiųsti į paramos nusikaltimų aukoms tarnybas, kai to reikia, priklausomai nuo nusikaltimo sunkumo, ar bet kokiais atvejais, kai to prašote.

#### **Kaip saugomas mano privatumas?**

Viešųjų institucijų, taip pat paramos nusikaltimų aukoms tarnybų teikiamomis pagalbos ir paramos paslaugomis visada naudojamos konfidencialiai.

Informacija, kurią suteikiate policijos pareigūnams ar bet kuriai institucijai arba pareigūnui, kuris Jums padeda nuo pat pradžių, gali būti perduodama tik kitoms pagalbos ir paramos tarnyboms, tokioms kaip paramos nusikaltimų aukoms tarnybos, prieš tai Jus informavus ir gavus Jūsų sutikimą.

Paramos nusikaltimų aukoms tarnybos gautą informaciją apie Jus gali teikti trečiosioms šalims tik prieš tai gavusios Jūsų sutikimą, deramai Jus informavus.

Teisminėje srityje teisėjai, teismai, prokurorai ir kitos institucijos bei pareigūnai, atliekantys nusikaltimo tyrimą, ir bet kokie kiti kaip nors susiję ar dalyvaujantys procese subjektai imsis pagal įstatymus būtinų priemonių, kad apsaugotų Jūsų ir Jūsų šeimos narių privatumą ir ypač neleistų skleisti jokios informacijos, iš kurios būtų galima sužinoti Jūsų tapatybę, jei esate nepilnametė auka arba neįgalus asmuo, kuriam reikia specialios apsaugos.

Be to, teisminė institucija gali uždrausti gauti, atskleisti arba viešai skelbti Jūsų ar Jūsų šeimos narių atvaizdus, ypač jei esate nepilnametė auka arba neįgalus asmuo, kuriam reikia specialios apsaugos.

#### **Ar tam, kad man būtų suteikta aukoms skiriama parama, prieš tai turi pranešti apie nusikaltimą?**

Kiekviena nusikaltimo auka turi teisę nemokamai ir konfidencialiai gauti paramos nusikaltimų aukoms tarnybų teikiamas pagalbas ir paramos paslaugas.

Norint naudotis šiomis pagalbos ir paramos paslaugomis nebūtina prieš tai pranešti apie nusikaltimą.

### **Asmens apsauga, jei man kyla pavojus**

#### **Kokio pobūdžio apsaugos esama?**

Už nusikaltimų tyrimą, baudžiamąjį persekiojimą ir teisinį nagrinėjimą atsakingos institucijos ir pareigūnai imsis įstatymų nustatytų būtinų priemonių, kad apsaugotų nusikaltimo aukos ir jos šeimos narių gyvybę, jų psichinę ir fizinę gerovę, laisvę, saugumą, seksualinę laisvę ir neliečiamybę, taip pat tinkamai apsaugotų jų privatumą ir orumą, ypač kai jie daro pareiškimus arba turi liudyti teisme.

Prokuroras ypač užtikrins, kad ši teisė į apsaugą būtų garantuota nepilnamečiams aukoms, imantis tinkamų priemonių, atitinkančių jų interesus, kai to reikia, kad būtų išvengta galimos žalos joms dėl vykstančio proceso arba ta žala būtų mažesnė.

Jei esate nepilnamečių auka arba neįgalus auka (aukos, kurioms reikia specialios apsaugos), yra galimybė, kad parodymus iki teismo išnagrinėtų ekspertai ir Jūsų apklausa būtų įrašyta specialioje patalpoje, dalyvaujant specialiai išmokytam personalui.

### **Kas gali man suteikti apsaugą?**

Siekiant nustatyti, kokių apsaugos priemonių būtina imtis, bus įvertintos konkrečios Jūsų aplinkybės.

Ir už vertinimą, ir už sprendimų priėmimą dėl šių rūšių priemonių yra atsakingi šie asmenys:

nusikaltimo tyrimo etape – ikiteisminio tyrimo teisėjas arba smurto prieš moteris bylų teisėjas; tai neturi poveikio parengtiniam vertinimui, kurį reikia atlikti, ir sprendimui, kurį turi priimti:

prokuroras per savo atliekamus tyrimus arba per procesus dėl nepilnamečių aukų;

arba pradiniam tyrimų etape dalyvaujantys policijos pareigūnai;

teisminio nagrinėjimo etape – už bylos nagrinėjimą atsakingas teisėjas arba teismas.

### **Ar kas nors įvertins mano bylą, kad nustatytų galimą tolesnę žalą iš nusikaltimo vykdytojo?**

Taip, nes nustatant, kokių apsaugos priemonių būtina imtis, visada bus pirmą įvertintos konkrečios Jūsų aplinkybės.

Valstybės policijos pareigūnai ir, kai tinka, tos autonominės srities, kurioje įvykdytas nusikaltimas, policija iš pradžių individualiai įvertins Jūsų padėtį, kai pranešite apie nusikaltimą, kad nustatytų Jūsų apsaugos poreikius ir, jei tinka, nustatytų, kad esate pažeidžiama auka. Per šį pradinį vertinimą gausite informaciją apie galimybę kreiptis į paramos nusikaltimų aukoms tarnybą.

Jei pagalba Jums teikiama paramos nusikaltimų aukoms tarnyboje, ši tarnyba taip pat individualiai įvertins Jūsų atvejį. Jei sutinkate, šiai tarnybai gali būti perduota informacija, surinkta atliekant policijos vertinimą.

Atliekant šį individualų vertinimą bus atsižvelgta į Jūsų išreikštus poreikius, taip pat į Jūsų norus, ir bus visiškai gerbiama Jūsų fizinė, psichinė ir moralinė neliečiamybė.

Ypač bus atsižvelgta į:

Jūsų asmenines savybes, situaciją, neatidėliotinus poreikius, lytį, negalią ir brandą, visų pirma bus įvertinta, ar esate neįgalus arba saistomas priklausomybės ryšių su įtariamu nusikaltimo vykdytoju, ar esate nepilnamečių auka, ar Jums reikia specialios apsaugos ir ar yra kitų veiksnių, dėl kurių būtumėte ypač pažeidžiamas;

Jums padaryto nusikaltimo pobūdį ir padarytos žalos dydį, taip pat riziką, kad nusikaltimas gali būti pakartotas. Jūsų apsaugos poreikiai bus ypač atidžiai įvertinti, jei esate šių nusikaltimų auka: teroristinių nusikaltimų; nusikalstamos organizacijos įvykdytų nusikaltimų; smurto dėl lyties ir smurto šeimoje; nusikaltimų seksualinei laisvei ir neliečiamybei; prekybos žmonėmis; priverstinio dingimo; nusikaltimų, įvykdytų dėl rasistinių, antisemitinių ar kitų su ideologija, religija arba tikėjimu susijusių priežasčių, dėl šeimos padėties, priklausymo tam tikrai etninei grupei, rasei ar tautai, tautinės kilmės, lyties, seksualinės orientacijos ar lytinės tapatybės arba dėl lyties, ligos ar negalios priežasčių; nusikaltimo aplinkybes (ypač smurtinių nusikaltimų atveju).

Jei esate nepilnamečių arba turite negalią ir Jums reikia specialios apsaugos, taip pat bus atsižvelgta į Jūsų nuomonę, interesus ir asmenines aplinkybes; bus ypač griežtai laikomasi nepilnamečio arba neįgalaus asmens, kuriam reikia specialios apsaugos, interesų viršenybės principų, taip pat gerbiama jų teisė gauti informaciją, nepatirti diskriminacijos, teisė į konfidencialumą, privatumą ir teisė į apsaugą.

### **Ar kas nors įvertins mano bylą, kad nustatytų galimą tolesnę žalą iš baudžiamosios teisenos sistemos (tyrimo arba teisminio nagrinėjimo metu)?**

Taip, **nusikaltimo tyrimo etape** tai atliks ikiteisminio tyrimo teisėjas ar smurto prieš moteris bylų teisėjas arba, jei tai smurtinis nusikaltimas dėl lyties, – prokuroras ar policijos pareigūnai, dalyvaujantys pradiniam tyrimų etape; jie įvertins ir nustatys, kokios apsaugos priemonės gali būti Jums tinkamos. Jei Jums gresia pavojus, bus suteikta policijos apsauga.

Savo parodymus duosite per vaizdo konferenciją, kai to reikės dėl saugumo, viešosios tvarkos, patogumo arba siekiant apsaugoti Jūsų orumą.

Jei esate kai kurių konkrečių nusikaltimų, kurių aukoms taikomos specialios apsaugos priemonės, auka (tai tokie nusikaltimai kaip smurtas dėl lyties, smurtas šeimoje, prekyba žmonėmis seksualinio ir darbo jėgos išnaudojimo tikslais, kūno sužalojimai, nusikaltimai laisvei, kankinimas, nusikaltimai asmeniui, seksualinei laisvei, privatumui, asmens teisei į atvaizdą, būsto neliečiamumą, garbę ir socialinį bei ekonominį statusą), turite teisę, kad, jei tai tikrai būtina dėl Jūsų apsaugos, būtų nustatytas vienas iš šių draudimų agresoriui: draudimas gyventi arba lankytis tam tikroje vietoje, apylinkėje, mieste ar regione, draudimas artintis prie Jūsų ar bendrauti su kai kuriais asmenimis.

Atliekant tyrimą gali būti imamasi šių Jūsų apsaugos priemonių:

galite duoti parodymus specialiai įrengtoje arba pritaikytoje patalpoje, tinkamai išmokytiems specialistams;

jei turėsite kelis kartus duoti parodymus, juos duosite tam pačiam asmeniui, nebent tai galėtų labai sutrukdyti proceso eigai ar būtinai reikėtų, kad parodymus duotumėte pačiam teisėjui arba prokurorui;

jei esate smurto dėl lyties, smurto šeimoje arba nusikaltimo seksualinei laisvei ar neliečiamybei auka, parodymus galite duoti tos pačios lyties asmeniui, jei to prašote, nebent tai galėtų labai sutrukdyti proceso eigai ar būtinai reikėtų, kad parodymus duotumėte pačiam teisėjui arba prokurorui.

Jei esate šaukiamas liudyti, tačiau teisėjas mano, kad gresia didelis pavojus Jums arba Jūsų laisvei, turtui ar šeimai, jis gali imtis šių veiksmų:

apsaugoti Jūsų tapatybę, adresą, profesiją ir darbo vietą, nenaudodamas šios informacijos per procesą;

neleisti, kad būtumėte pamatytas teisme, ir kaip Jums skirtų pranešimų siuntimo adresą nurodyti teismą;

neleisti niekaip įrašyti Jūsų atvaizdo;

įsakyti teikti policijos apsaugą per procesą ir po jo;

suteikti galimybę atvykti į teismą tarnybiniais automobiliais;

teismo laukiamajame perkelti Jus į policijos saugomas patalpas;

iškirtinėmis aplinkybėmis – suteikti Jums naują tapatybę ir finansinę pagalbą, kad pakeistumėte savo gyvenamąją ar darbo vietą.

Jei esate smurtinio nusikaltimo dėl lyties ar smurto šeimoje auka, gali būti priimta Jūsų apsaugos nutartis (apsaugos orderis), pagal kurią bus imtasi bendrų atsargumo priemonių dėl agresoriaus (jam bus uždrausta gyventi arba lankytis tam tikrose vietose, apylinkėse, miestuose ar regionuose, uždrausta artintis prie kai kurių asmenų ar su jais bendrauti).

**Per teismo procesą** teisėjas arba teismo pirmininkas, siekdamas apsaugoti visuomenės dorovę, viešąją tvarką ir Jus kaip auką ir (arba) Jūsų šeimą, gali įsakyti, kad bylos nagrinėjimas būtų uždaras (būtų ribojamas audiovizualinės žiniasklaidos dalyvavimas teismo posėdžiuose ir būtų uždrausta įrašyti visus arba kai kuriuos posėdžius). Jis taip pat gali uždrausti atskleisti teisminiame bylos nagrinėjime dalyvaujančių ekspertų ar bet kokių kitų asmenų tapatybę.

Jei esate privatus kaltintojas, galite prašyti, kad bylos nagrinėjimas būtų uždaras.

Per procesą gali būti imamas šių Jūsų apsaugos priemonių:

priemonių, kad išvengtumėte akių kontakto su įtariamu nusikaltimo vykdytoju ir būtų užtikrinta, kad galėtumėte būti išklaustytas nedalyvaudamas teismo salėje; šiuo tikslu gali būti naudojamos ryšių technologijos (teismo salėje įrengiamas ekranas ir parodymai duodami vaizdo konferencijos būdu); priemonių, kad nebūtų užduodama klausimų apie Jūsų privatų gyvenimą, nesusijusių su tuo nusikaltimu, dėl kurio vykdomas baudžiamasis persekiojimas, nebent teisėjas ar teismas išimtinu atveju manytų, kad į tuos klausimus atsakyti būtina; žodinis bylos nagrinėjimas gali būti uždaras (neviešas), nors teisėjas arba teismo pirmininkas gali leisti jame dalyvauti asmenims, kurie gali įrodyti, kad turi ypač svarbių interesų, susijusių su Jūsų byla.

Tyrimo etape gali būti taip pat imamas priemonių, kad išvengtumėte akių kontakto su įtariamu nusikaltimo vykdytoju ir nebūtų užduodama klausimų apie Jūsų privatų gyvenimą.

### **Kokia apsauga numatyta ypač pažeidžiamoms aukoms?**

Dėl pažeidžiamų aukų, tokių kaip nepilnametės aukos ir neįgalios aukos, kurioms reikia specialios apsaugos, kartu su tomis priemonėmis, kurios nurodytos skyrelyje „**Ar kas nors įvertins mano bylą, kad nustatytų galimą tolesnę žalą iš baudžiamosios teisenos sistemos (tyrimo arba teismo nagrinėjimo metu)?**“, per procesą bus taikomos šios priemonės:

gauti parodymai bus įrašyti garso ir vaizdo priemonėmis ir šis įrašas galės būti parodytas per teismo procesą įstatymų nustatytais atvejais ir sąlygomis; Jūsų parodymus galės paimti ekspertai.

Jei esate nepilnametė auka arba neįgali auka (aukos, kurioms reikia specialios apsaugos), yra galimybė, kad parodymus iki teismo išnagrinėtų ekspertai ir Jūsų apklausa būtų įrašyta specialioje patalpoje, dalyvaujant specialiai išmokytam personalui.

Be to, prokuroro prašymu Jums gali būti paskirtas globėjas *ad litem* (teismo procesui), jei esate ypač pažeidžiama auka, ir tam tikrais atvejais, pavyzdžiui, kai Jūsų teisinio atstovo ar vieno iš tėvų interesai prieštarauja Jūsų interesams, jei kitas iš tėvų negali tinkamai atlikti savo pareigų atstovauti ir padėti Jums kaip aukai.

### **Esu nepilnametis. Ar turiu specialių teisių?**

Jei esate nepilnametis, **nusikaltimo tyrimo** etape su Jumis bus elgiama taip, kaip nustatyta specialiais Jūsų apsaugos protokolais. Specialių atsargumo priemonių bus imamas tada, kai turėsite duoti parodymus. Visada privalo dalyvauti prokuroras, kurio konkreti pareiga yra apsaugoti nepilnamečius. Turi būti bet kokiomis techninėmis priemonėmis užtikrinta, kad išvengtumėte akių kontakto su agresoriais.

Jūs apklaus specialiai išmokyti darbuotojai specialioje patalpoje, kurioje neįsitaikė grėsmės, nes yra galimybė, kad parodymus iki teismo išnagrinėtų ekspertai ir apklausa būtų įrašyta.

Parodymus galite duoti tik vieną kartą, dalyvaujant ikiteisminio tyrimo teisėjui, teismo sekretoriui ir visoms proceso šalims, ir nereikės dar kartą to daryti per teismo procesą.

Jei esate nepilnametis, kuris turi duoti parodymus, per **teismo procesą** bus bet kokiomis įmanomomis techninėmis priemonėmis užtikrinta, kad išvengtumėte akių kontakto su kaltinamuoju.

Akistata taip pat ribojama.

Kartu su tomis priemonėmis, kurios nurodytos skyrelyje „**Ar kas nors įvertins mano bylą, kad nustatytų galimą tolesnę žalą iš baudžiamosios teisenos sistemos (tyrimo arba teismo nagrinėjimo metu)?**“, per procesą bus taikomos šios priemonės:

gauti parodymai bus įrašyti garso ir vaizdo priemonėmis ir šis įrašas galės būti parodytas per teismo procesą įstatymų nustatytais atvejais ir sąlygomis; Jūsų parodymus galės paimti ekspertai.

Be to, prokuroro prašymu Jums gali būti paskirtas globėjas *ad litem* (teismo procesui), jei esate ypač pažeidžiama auka, ir tam tikrais atvejais, pavyzdžiui, kai Jūsų teisinio atstovo ar vieno iš tėvų interesai prieštarauja Jūsų interesams, jei kitas iš tėvų negali tinkamai atlikti savo pareigų atstovauti ir padėti Jums kaip aukai.

### **Mano šeimos narys mirė įvykdžius nusikaltimą. Kokios mano teisės?**

Jei Jūsų šeimos narys mirė dėl įvykdyto nusikaltimo, esate savo šeimos nariui (tiesioginei aukai) padaryto nusikaltimo netiesioginė auka tam tikromis įstatymų nustatytais aplinkybėmis (išskyrus, visais atvejais, asmenį, kuris atsakingas už tą nusikaltimą), taip pat jei buvote tiesioginės aukos sutuoktinis ir nebuvote teisiškai išsiskyrę ir negyvenote skyrium; jei esate tiesioginės aukos arba jos sutuoktinio, teisiškai neišsiskyrusio ir negyvenusio skyrium, vaikas; jei Jus su tiesiogine auka siejo panašūs santykiai ir kartu gyvenote, ir kai kuriomis kitomis aplinkybėmis.

Atminkite, kad visos aukos turi teisę pateikti ieškinį dėl baudžiamosios bylos iškelimo ir civilinį ieškinį pagal įstatymus ir atvykti į institucijas, atliekančias tyrimą, kad pateiktų joms įrodymus ir informaciją, laikomus svarbiais išaiškinant faktus.

Kaip netiesioginė auka, galite konfidencialiai ir nemokamai gauti pagalbos ir paramos paslaugas, kurias teikia viešosios institucijos ir paramos nusikaltimų aukoms tarnybos, jei manoma, kad dėl nusikaltimo, kuriuo padaryta ypač didelė žala, šią teisę reikėtų suteikti ir tiesioginės aukos šeimos nariams. Šiuo tikslu šeimos nariai apibrėžiami tik kaip asmenys, su tiesiogine auka susiję santuokos arba panašiais ryšiais, ir giminaičiai iki antros eilės (seneliai, broliai, seserys, vaikaičiai).

Kaip netiesioginė auka, galite gauti informaciją apie tai, kokios (medicininės, psichologinės arba materialinės) pagalbos ir paramos priemonės yra Jums prieinamos ir kokia tvarka galite jomis naudotis, taip pat apie kompensaciją, kurią galite turėti teisę gauti, ir, kai tinka, kokia tvarka reikėtų jos prašyti.

Paramos nusikaltimų aukoms tarnybos patars Jums dėl su procesu susijusių ekonominių teisių, visų pirma dėl finansinės pagalbos, kuri teikiama dėl nusikaltimo padarytos žalos, ir kokia tvarka galima jos prašyti; jos taip pat suteiks Jums reikiamą emocinę paramą ir terapeuto pagalbą, taip užtikrindamos, kad tinkama psichologine pagalba Jums būtų padedama įveikti trauminius nusikaltimo padarinius.

Dėl **finansinės pagalbos, kurią turite teisę gauti kaip netiesioginė nusikaltimo auka**, Ispanijoje veikia sistema, kurioje valstybės pagalba teikiama Ispanijoje įvykdytų tyčinių ir smurtinių nusikaltimų netiesioginėms aukoms, jei tiesioginė auka mirė arba jei padaryta didelė žala Jūsų psichikos sveikatai.

Kad būtumėte laikomas netiesiogine auka teikiant finansinę pagalbą (pagalbos gavėju), turite atitikti tam tikrus **reikalavimus**:

turite būti Ispanijos ar bet kurios kitos Europos Sąjungos valstybės narės pilietis arba, jei nesate nė vienas iš jų, turite įprastai gyventi Ispanijoje arba būti kitos valstybės, teikiančios panašią pagalbą Ispanijos piliečiams savo teritorijoje, pilietis. Mirties atveju mirusiojo pilietybė ar įprasta gyvenamoji vieta nėra svarbi;

turite būti mirusiojo sutuoktinis, su juo teisiškai neišsiskyręs ir negyvenęs skyrium, arba asmuo, kuris nuolat gyveno kartu su mirusioju, su juo palaikydamas panašius santykius, bent dvejus metus iki jo mirties, o tuo atveju, jei kartu turite vaikų, pakanka vien to, kad būtumėte kartu gyvenę. Tai gali būti ir minėtų asmenų vaikai, net jei jie nėra mirusiojo vaikai, jei jie buvo nuo to asmens finansiškai priklausomi ir kartu gyveno;

pagalbos gavėju niekada negali būti asmuo, nuteistas dėl tyčinio (bet kokios formos) nužudymo, kai mirusysis buvo tokio asmens sutuoktinis ar su juo palaikė panašius pastovius santykius;

galite būti mirusiojo vaikas, kuris buvo nuo to asmens finansiškai priklausomas ir kartu gyveno (finansiškai priklausomais laikomi nepilnamečiai vaikai arba neįgalūs suaugusieji);

jei esate vienas iš mirusiojo tėvų ir buvote finansiškai priklausomas nuo to asmens (tuo atveju, jei nėra jokių iš pirmiau minėtų asmenų);

mirusių nepilnamečių, kurių mirties tiesioginė priežastis yra įvykdytas nusikaltimas, tėvai taip pat laikomi netiesioginėmis aukomis teikiant finansinę pagalbą pagal Ispanijos įstatymus.

Jei norite gauti pagalbą, turite jos paprašyti per vienus metus nuo tos dienos, kurią įvykdytas nusikaltimas. Tuo atveju, jei auka miršta dėl kūno sužalojimų ar žalos sveikatai, patirtų dėl nusikaltimo, nustatomas naujas tokios pačios trukmės terminas, per kurį galima prašyti suteikti pagalbą.

Pagal bendrą taisyklę pagalba teikiama tik tada, kai jau yra priimtas galutinis teismo sprendimas, kuriuo užbaigtas baudžiamasis procesas.

Ši pagalba negali būti sumuojama nei su teismo sprendimu skirta kompensacija (nors jei nusikaltimo kaltininkas būtų pripažintas iš dalies nemokiu, būtų išmokėta visa pagalbos suma ar jos dalis), nei su privataus draudimo kompensacija ar pagalba, jei jos suma didesnė negu teismo sprendimu skirta suma, nei su socialinės apsaugos išmoka, kuri gali būti mokėtina dėl aukos laikino nedarbingumo.

Pagalbos suma niekada negali būti didesnė negu teismo sprendimu skirta kompensacija.

#### **Ar galiu pasinaudoti tarpininkavimo paslaugomis? Kokios sąlygos taikomos? Ar būsiu saugus vykstant tarpininkavimo procesui?**

Kaip nusikaltimo auka, turite teisę gauti informaciją apie alternatyvaus ginčų sprendimo galimybes, kai tinka, naudojantis tarpininkavimu ir kitomis atkuriamojo teisingumo priemonėmis, ir apie atkuriamojo teisingumo paslaugas, kuriomis galima naudotis tais atvejais, kai tai teisiškai įmanoma. Šią informaciją Jums suteiks paramos nusikaltimų aukoms tarnybos.

Be to, paramos nusikaltimų aukoms tarnybos galės pasiūlyti teisminei institucijai naudotis tarpininkavimu baudžiamojoje byloje, jei bus manoma, kad Jums tai naudinga, ir padės naudotis atkuriamojo teisingumo paslaugomis bei kitomis neteisminio susitarimo procedūromis pagal įstatymus.

Galite naudotis atkuriamojo teisingumo paslaugomis, kad gautumėte tinkamą kompensaciją už turtinę ir neturtinę žalą, patirtą dėl nusikaltimo, kai tenkinami šie reikalavimai:

nusikaltimo vykdytojas yra pripažinęs esminius faktus, dėl kurių jam tenka atsakomybė;

Jūs duodate sutikimą dalyvauti tokiose procedūrose, prieš tai gavęs išsamią ir nešališką informaciją apie jų turinį, galimus jų rezultatus ir kokia tvarka bus užtikrinamas jų laikymasis;

nusikaltimo vykdytojas duoda savo sutikimą;

dėl tarpininkavimo procedūros nekyla grėsmės Jūsų saugumui ir nėra jokio pavojaus, kad dėl jos vykdymo galėtumėte patirti naujos turtinės ar neturtinės žalos;

įstatymai nedraudžia taikyti šios procedūros dėl įvykdyto nusikaltimo.

Diskusijos, vykstančios per tarpininkavimo procedūrą, bus konfidencialios ir nebus galima skleisti tos informacijos be Jūsų sutikimo ir nusikaltimo vykdytojo sutikimo.

Tarpininkavimo procedūroje dalyvaujantys tarpininkai ir kiti profesionalai bus susaistyti profesinės paslapties dėl tų įvykių ir pareiškimų, apie kuriuos sužinos atlikdami savo pareigas.

Ir Jūs, ir nusikaltimo vykdytojas galėsite bet kada atšaukti savo sutikimą dalyvauti tarpininkavimo procese.

Tarpininkavimas paprastai vykdomas dėl lengvesnių nusikaltimų.

Nepilnamečių (14–18 metų amžiaus jaunuolių) teisenoje tarpininkavimas yra aiškiai nustatytas kaip nepilnamečio perauklėjimo priemonė. Šioje srityje tarpininkavimu užsiima specialistų grupės, padedančios nepilnamečių prokuratūrai, nors tai gali daryti ir autonominių sričių agentūros, ir kiti subjektai, pavyzdžiui, kai kurios specialistų asociacijos.

Suaugusiųjų teisenos srityje tarpininkavimas yra įtrauktas į atkuriamojo teisingumo paslaugas, jau keletą metų vykdomos įvairios bandomosios programos. Dėl Jūsų saugumo per tarpininkavimo procesą visada bus taikomos bet kokios reikiamos fizinės apsaugos priemonės ir bet kokios kitos dėl aplinkybių reikalingos priemonės, kurias galės nustatyti teisminė institucija.

#### **Kur galiu rasti teisės aktą, kuriame būtų išdėstytos mano teisės?**

*Código Penal* (Ispanijos baudžiamasis kodeksas) – [ispanų kalba](#)

*Código Civil* (Ispanijos civilinio proceso kodeksas) – [ispanų kalba](#)

*Ley de Enjuiciamiento Criminal* (Baudžiamojo proceso taisyklės) – [ispanų kalba](#)

*Ley 4/2015, de 27 de abril, del Estatuto de la víctima del delito* (2015 m. balandžio 27 d. įstatymas Nr. 4/2015 dėl nusikaltimų aukų statuso) – [ispanų kalba](#)

*Real Decreto 1109/2015, de 11 de diciembre, por el que se desarrolla la Ley 4/2015, de 27 de abril, del Estatuto de la víctima del delito, y se regulan las Oficinas de Asistencia a las Víctimas del Delito* (2015 m. gruodžio 11 d. Karališkasis dekretas Nr. 1109/2015 dėl nusikaltimų aukų statuso, kuriuo reglamentuojama paramos nusikaltimų aukoms tarnybų veikla) – [ispanų kalba](#)

*Ley Orgánica 8/2015, de 22 de julio y Ley 26/2015, de 22 de julio, de modificación del sistema de protección de la infancia y de la adolescencia* (2015 m. liepos 22 d. Konstitucinis įstatymas Nr. 8/2015 ir 2015 m. liepos 22 d. Konstitucinis įstatymas Nr. 26/2015, kuriuo iš dalies keičiama vaikų ir paauglių apsaugos sistema) – [ispanų kalba](#)

*Ley 23/2014, de 20 de noviembre, de reconocimiento mutuo de resoluciones penales en la Unión Europea* (2014 m. lapkričio 20 d. įstatymas Nr. 23/2014 dėl sprendimų baudžiamosiose bylose tarpusavio pripažinimo Europos Sąjungoje) – [ispanų kalba](#)

*Real Decreto 671/2013, de 6 de septiembre, por el que se aprueba el Reglamento de la Ley 29/2011* (2013 m. rugsėjo 6 d. Karališkasis dekretas Nr. 671/2013, kuriuo nustatyta išsami įstatymo Nr. 29/2011 įgyvendinimo tvarka) – [ispanų kalba](#)

*Ley 29/2011, de 22 de septiembre, de Reconocimiento y Protección Integral a las Víctimas de Terrorismo* (2011 m. rugsėjo 22 d. įstatymas Nr. 29/2011 dėl terorizmo aukų pripažinimo ir visapusiškos apsaugos) – [ispanų kalba](#)

*Ley Orgánica 1/2004, de 28 de diciembre, de Medidas de Protección Integral contra la Violencia de Género* (2004 m. gruodžio 28 d. Konstitucinis įstatymas Nr. 1/2004 dėl visapusiškų apsaugos nuo smurto dėl lyties priemonių) – [ispanų kalba](#)

*Ley Orgánica 5/2000, de 12 de enero, reguladora de la responsabilidad penal de los menores* (2000 m. Konstitucinis įstatymas Nr. 5/2000 dėl vaikų baudžiamosios atsakomybės) – [ispanų kalba](#)

*Ley Orgánica 1/1996, de 15 de enero, de Protección Jurídica del Menor* (1996 m. sausio 15 d. Konstitucinis įstatymas Nr. 1/1996 dėl teisinės vaikų apsaugos) – [ispanų kalba](#)

*Ley 1/1996, de 10 de enero, de asistencia jurídica gratuita* (1996 m. sausio 10 d. įstatymas Nr. 1/1996 dėl teisinės pagalbos) – [ispanų kalba](#)

*Ley 35/1995, de 11 de diciembre, de ayuda y asistencia a las víctimas de delitos violentos y contra la libertad sexual* (1995 m. gruodžio 11 d. įstatymas Nr. 35/1995 dėl pagalbos ir paramos smurtinių nusikaltimų ir nusikaltimų seksualinei laisvei aukoms) – [ispanų kalba](#)

*Real Decreto 738/1997, de 23 de mayo, por el que se aprueba el Reglamento de ayudas a las víctimas de delitos violentos y contra la libertad sexual* (1997 m. gegužės 23 d. Karališkasis dekretas Nr. 738/1997, kuriuo patvirtintas Reglamentas dėl pagalbos smurtinių nusikaltimų ir nusikaltimų seksualinei laisvei aukoms) – [ispanų kalba](#)

*Ley Orgánica 19/1994, de 23 de diciembre, de protección a testigos y peritos en causas criminales* (1994 m. gruodžio 23 d. Konstitucinis įstatymas Nr. 19/1994 dėl baudžiamosiose bylose dalyvaujančių liudytojų ir ekspertų apsaugos) – [ispanų kalba](#)



Paskutinis naujinimas: 11/03/2020

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisima jokios atsakomybės ar teisių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Šiuo metu valstybės narės, atsakingos už svetainės puslapių, kuriuose pateikiamas nacionalinis turinys, administravimą, atnaujina šios svetainės turinį, atsižvelgdamos į planuojamą Jungtinės Karalystės išstojimą iš Europos Sąjungos. Jeigu svetainės turinys dar neatspindi Jungtinės Karalystės išstojimo fakto, toks neatitikimas yra netyčinis ir bus ištaisytas.

## **2 - Pranešimas apie nusikaltimą ir mano teisės tyrimo arba teismo nagrinėjimo metu.**

### **Kaip galiu pranešti apie nusikaltimą?**

Jei esate nusikaltimo auka, turite teisę jau nuo tada, kai pirmą kartą susisiekiate su institucijomis arba pareigūnais, gauti informaciją apie savo teisę pranešti apie nusikaltimą ir, kai tinka, kokia tvarka reikėtų tai daryti.

Galite pranešti apie nusikaltimą policijai ir tapti liudytoju per tolesnį procesą. Taip pat galite prašyti, kad policija Jus nusiųstų į tinkamą paramos nusikaltimų aukoms tarnybą (*Oficina de Asistencia a las Víctimas del delito*), kurioje Jums bus suteikta informacija, kaip pranešti apie nusikaltimą.

Tokiomis priežiūros ir paramos paslaugomis, kokias teikia paramos nusikaltimų aukoms tarnybos, galima naudotis nemokamai ir konfidencialiai; prieš tai pranešti apie nusikaltimą nebūtina.

Kaip asmuo, pranešantis apie nusikaltimą, turite šias teises:

gauti tinkamai patvirtintą savo pranešimo kopiją;

gauti nemokamą kalbinę pagalbą ir raštu išverstą savo pateikto pranešimo kopiją, jei nesuprantate nė vienos iš oficialiųjų kalbų, vartojamų ten, kur pateikiate pranešimą, arba jomis nekalbate. Jei nekalbate ispanų kalba ar kita per atitinkamą procesą vartojama oficialiąja kalba arba jos nesuprantate, turite teisę, kad Jums nemokamai padėtų vertėjas žodžiu, kalbantis Jums suprantama kalba, kai tyrimo etape duosite parodymus teisėjui, prokurorui arba policijos pareigūnams;

jei paprašote, kad Jums būtų pranešta apie kai kuriuos sprendimus, kaip antai sprendimą nepradėti baudžiamojo proceso arba galutinį teismo sprendimą tame procese, turite teisę būti informuotas apie teismo bylos nagrinėjimo datą, laiką ir vietą ir apie nusikaltimo vykdytoji pareikštų kaltinimų turinį.

Be to, galite pateikti ieškinį nusikaltimo vykdytoji ir tapti proceso šalimi kaip privatus kaltintojas, kurio teisės labai panašios į prokuroro.

Be įprastų bylų, kai kaltinimus nusikaltimo vykdytoji pareiškia prokuroras, yra dar dviejų rūšių nusikaltimai, dėl kurių pradant procesą yra labai svarbus Jūsų vaidmuo:

kad būtų pradėtas procesas dėl **pusiau viešų nusikaltimų**, turite pranešti apie nusikaltimą arba pateikti ieškinį, o tada prokuroras prisiima atsakomybę už kaltinimus nusikaltimo vykdytoji. Tačiau procesas dėl **privatų nusikaltimų** (pvz., šmeižto) visiškai priklauso nuo Jūsų: prokuroras neturi jokios atsakomybės už kaltinimus nusikaltimo vykdytoji, o Jūs savo pranešimą galite bet kada atsiimti ir procesą baigti.

Apie nusikaltimą galite pranešti bet kuria kalba, o jei nekalbate ispanų kalba ar kuria nors iš atitinkamų regioninių kalbų, turite teisę nemokamai naudotis vertėjo žodžiu paslaugomis. Jei niekas policijos skyriuje nekalba Jūsų kalba, policija Jums praktiškai pasiūlys šias galimybes:

jei nusikaltimas nesunkus, galėsite apie jį pranešti naudodamas pranešimo formą savo kalba;

jei nusikaltimas sunkus, Jums bus suteikta galimybė naudotis vertėjo žodžiu paslaugomis telefonu arba tiesiogiai.

Kai kuriuose policijos skyriuose, ypač vasarą, dirba anglų, prancūzų ir vokiečių kalbų vertėjai žodžiu.

Nėra jokio termino, iki kurio turėtumėte pranešti apie nusikaltimą, tačiau yra nustatyti senaties terminai, po kurių nebegalėsite patraukti baudžiamojon atsakomybėn už nusikaltimą: jie yra nuo 10 iki 20 metų, priklausomai nuo nusikaltimo sunkumo. Institucijos nereikalauja pranešti apie nusikaltimą jokia konkrečia forma, apie jį galite pranešti raštu arba žodžiu – pastaruoju atveju Jūsų pranešimas kompetentingoje institucijoje bus užrašytas. Turite pateikti savo vardą ir pavardę, adresą, asmens kodą, telefono numerį ir kt. ir turite pasirašyti savo pranešimą.

Jei esate smurtinio nusikaltimo dėl lyties ar smurto šeimoje auka, kai pranešate apie nusikaltimą, galite prašyti policijos, kad būtų priimta nutartis dėl Jūsų apsaugos (apsaugos orderis). Priimti šią apsaugos nutartį taip pat galite tiesiogiai prašyti teismo institucijos ar prokuroro, paramos nusikaltimų aukoms tarnybų ar socialinių tarnybų arba priežiūros įstaigų, veikiančių prie viešųjų institucijų.

Visais atvejais Jums bus pateiktos prašymo formos, kad galėtumėte prašyti priimti apsaugos nutartį, ir bus suteikta informacija apie šią nutartį.

### **Kaip galiu sužinoti, kas vyksta šioje byloje?**

Kai pateikiate pranešimą apie nusikaltimą, gaunate patvirtintą jo kopiją su identifikaciniu numeriu.

Kaip nusikaltimo auka, galite iš policijos gauti informaciją apie proceso eigą, nebent tai galėtų pakenkti tyrimui. Praktiškai yra geriau paskambinti atitinkamai policijos įstaigai ir paprašyti informacijos.

Apskritai turite teisę, jei pateikiate atitinkamą prašymą, gauti informaciją apie teismo bylos nagrinėjimo datą, laiką ir vietą ir apie nusikaltimo vykdytoji pareikštų kaltinimų turinį, taip pat kad Jums būtų pranešta apie šiuos sprendimus:

sprendimą nepradėti baudžiamojo proceso;

galutinį teismo sprendimą, priimtą per procesą;

sprendimus įkalinėti arba paleisti į laisvę nusikaltimo vykdytoją; taip pat apie galimą jo pabėgimą iš įkalinimo vietos ir apie sprendimus imtis atsargumo priemonių dėl Jūsų apsaugos.

Jei prašote, kad Jus nusiųstų į paramos nusikaltimų aukoms tarnybą, arba Jums suteikiama vienos iš šių tarnybų pagalba, turite teisę gauti informaciją apie institucijos, kuri atsakinga už proceso vykdymą, kontaktinius duomenis ir ryšių su ja kanalus, taip pat informaciją apie teismo bylos nagrinėjimo datą, laiką ir vietą ir apie nusikaltimo vykdytoji pareikštų kaltinimų turinį.

Jei esate smurtinio nusikaltimo dėl lyties auka, turite teisę gauti informaciją apie smurtautojo procesinę padėtį ir apie atsargumo priemones, kurių imtasi; šią informaciją gausite, net jei jos neprašysite, tačiau galite bet kada pareikšti, kad šios informacijos gauti nenorite.

Jei esate smurtinio nusikaltimo seksualinei laisvei auka, turite teisę gauti informaciją apie valstybės kompensaciją, kurią turite teisę gauti, jei agresorius nemoka Jums kompensacijos arba jos nepakanka.

### **Ar turiu teisę gauti teisinę pagalbą (tyrimo arba teismo nagrinėjimo metu)? Kokiomis sąlygomis?**

Jau nuo tada, kai pirmą kartą susisiekiate su institucijomis arba pareigūnais, turite teisę gauti informaciją apie tai, kokia tvarka galite gauti teises konsultacijas ir teisinę gynybą ir, kai tinka, kokiomis sąlygomis galėtumėte tai gauti nemokamai. Šią informaciją Jums taip pat suteiks paramos nusikaltimų aukoms tarnybos.

Savo prašymą, kad būtų pripažinta Jūsų teisė gauti teisinę pagalbą, galėsite pateikti tam pareigūnui arba institucijai, kuris suteiks Jums informaciją apie tai, kokia tvarka galite gauti teises konsultacijas ir teisinę gynybą ir, kai tinka, kaip tai gauti nemokamai. Tas pareigūnas arba institucija Jūsų prašymą kartu su pateiktais dokumentais perduos atitinkamai advokatų asociacijai.

Savo prašymą taip pat galite pateikti teisingumo administracijos paramos nusikaltimų aukoms tarnyboms, kurios jį perduos atitinkamai advokatų asociacijai.

Apskritai galite naudotis tomis teisinio konsultavimo paslaugomis, kurias teikiant informacija apie teisę teikiama visiems piliečiams. Šių paslaugų teikimą organizuoja kiekvienos teismų apygardos advokatų asociacijos.

Turite užpildyti formą, kurią galite gauti teismuose, Teisingumo ministerijoje arba kitose valstybės tarnybose, ir įrodyti, kad neturite pakankamai lėšų. Savo prašymą turite pateikti atitinkamo teismo apygardos advokatų asociacijai arba savo gyvenamosios vietos teismui, jei baudžiamasis procesas dar nepradėtas. Jei esate smurtinio nusikaltimo dėl lyties auka, Jums nebūtina pirma įrodyti, jog neturite pakankamai lėšų, kad gautumėte teisinę pagalbą.

Teisinę pagalbą taip pat galite gauti, jei esate terorizmo auka.

Galite prašyti teisinės pagalbos Ispanijoje, be kita ko, jei Jūsų situacija yra viena iš šių:

jei esate kurios nors ES valstybės narės pilietis ir įrodote, kad neturite pakankamai lėšų;

jei esate trečiosios šalies pilietis, teisėtai gyvenantis Ispanijoje arba turintis tam tikrą tarptautinius susitarimus (pvz., susitarimais dėl tarptautinio vaikų grobimo atvejų) pripažintą teisę. Šiuo atveju teisinę pagalbą Ispanijoje galėsite gauti tokiomis pačiomis sąlygomis kaip ir ES piliečiai; nepriklausomai nuo to, ar turite pakankamai lėšų teismo procesui pradėti, Jūsų teisė gauti teisinę pagalbą bus pripažinta ir ši pagalba bus suteikta iškart, jei esate smurto dėl lyties, terorizmo arba prekybos žmonėmis auka, per bet kokius procesus, kurie yra susiję su Jūsų, kaip aukos, statusu, pradėti dėl to statuso arba yra jo rezultatas, arba jei esate nepilnametis ar turite mokymosi sutrikimų arba sergate psichikos liga ir tapote auka tokiomis aplinkybėmis, kurios susijusios su išnaudojimu ar smurtu.

Aukos mirties atveju šią teisę turi ir jos paveldėtojai, jei jie nedalyvavo vykdant tuos nusikalstamus veiksmus.

Teikiant teisinę pagalbą būsite laikomas auka nuo tada, kai bus pateiktas pranešimas apie nusikaltimą arba ieškiny ar bus pradėtas baudžiamasis procesas dėl bet kurio iš minėtų nusikaltimų, ir šį statusą turėsite tol, kol vyks baudžiamasis procesas, o jei bus priimtas apkaltinamasis nuosprendis – ir po proceso pabaigos.

Teisės gauti teisinę pagalbą nebeturėsite po to, kai kaltinamasis bus galutinai išteisintas arba kai procesas bus laikinai sustabdytas ar nutrauktas, nepavykus įrodyti nusikalstamų veikų; tačiau iki to laiko nemokamai jau gautos pagalbos išlaidų padengti nereikės.

Per įvairius procesus, kurie gali būti pradėti dėl to, kad esate minėtų nusikaltimų auka, ir ypač per procesus dėl smurto dėl lyties Jums turi teikti pagalbą pats Jūsų advokatas, jei taip tinkamai užtikrinama Jūsų teisė į gynybą.

Turite teisę gauti teisinę pagalbą, jei Jūsų metinės pajamos ir šeimos pajamos nėra daugiau kaip:

du kartus didesnės už valstybinį pajamų indeksą (*indicador público de renta de efectos múltiples*, IPREM), galiojantį tuo metu, kai pateikiamas prašymas, jei atitinkami asmenys nepriklauso jokiai šeimos vienetei. IPREM yra kasmet nustatomas indeksas, naudojamas nustatant kai kurių išmokų sumas arba ribą, iki kurios leidžiama naudotis kai kuriomis išmokomis, teisėmis arba viešosiomis paslaugomis;

du su puse karto didesnės už IPREM indeksą, galiojantį tuo metu, kai pateikiamas prašymas, jei atitinkami asmenys priklauso bet kokio tipo šeimos vienetei, kurį sudaro mažiau nei keturi nariai;

tris kartus didesnės už IPREM indeksą, kai atitinkamą šeimos vienetą sudaro keturi arba daugiau narių.

2016 m. metinis IPREM buvo 6 390,13 EUR.

Jei Jums bus suteikta teisinė pagalba, nereikės apmokėti šių išlaidų:

pradinių teisinių konsultacijų;

advokato honoraro ir teismo atstovo (*procurador*) mokesčio;

su skelbimais valstybės leidiniuose susijusių išlaidų;

užstatų, reikalingų teikiant kai kuriuos apeliacinius skundus;

atlyginimų ekspertams;

taip pat bus 80 proc. sumažinta suma, kurią reikės mokėti už notarius aktus ir žemės bei prekybos registrų pažymas.

#### **Ar galiu prašyti kompensuoti išlaidas (patirtas dėl dalyvavimo tyrime ir (arba) teismo nagrinėjimo procese)? Kokiomis sąlygomis?**

Apskritai, jei dalyvaujate procese kaip nusikaltimo auka, turite teisę, kad būtų kompensuotos Jūsų išlaidos, reikalingos, kad galėtumėte naudotis savo teisėmis, ir teisinės išlaidos, patirtos anksčiau negu apmokėtos tos išlaidos, kurias padengė valstybė.

Šiuo tikslu prievolė jas apmokėti turi būti nustatyta teismo nuosprendžiu ir kaltinamasis turi būti Jūsų, kaip aukos, reikalavimu nuteistas už nusikaltimus, dėl kurių prokuroras nepareišė kaltinimų, arba nuteistas po to, kai sprendimas nutraukti bylą buvo atšauktas dėl Jūsų apeliacinio skundo, kurį pateikėte kaip auka.

Pagalbos ir paramos tarnybos ir visų pirma paramos nusikaltimų aukoms tarnybos suteiks Jums informaciją, kokiais atvejais gali būti kompensuojamos Jūsų teisinės išlaidos, ir, kai tinka, kokia tvarka reikėtų to prašyti.

#### **Ar galiu pateikti skundą, jei mano byla bus nutraukta jos neperdavus teismui?**

Jei esate nusikaltimo auka, kuri nedalyvauja procese, ir prokuroras nusprendžia panaikinti kaltinimus nusikaltimo vykdytojui, teisėjas gali Jums apie tai pranešti ir pasiūlyti per 15 dienų pateikti ieškinį ir tapti privačiu kaltintoju. Tuo atveju, jei taikoma sutrumpinta procedūra, teisėjas privalo Jus informuoti ir pakviesti dalyvauti.

Jei prokuroras pareiškia kaltinimus nusikaltimo vykdytojui, Jūs, kaip auka, šio proceso niekaip negalite sustabdyti, nebent dėl privataus nusikaltimo.

Jei jau dalyvaujate procese ir esate privatus kaltintojas, galite prašyti pradėti žodinį bylos nagrinėjimą ir pareikšti kaltinimus nusikaltimo vykdytojui. Jei ikiteisminio tyrimo teisėjas nuspręstų procesą baigti, t. y. nutraukti bylą, galite tai apskųsti.

Jei prokuroras pareiškia kaltinimus nusikaltimo vykdytojui, galite prašyti, kad byla būtų nutraukta, ir atsisakyti savo kaip privataus kaltintojo vaidmens. Tačiau prokuroras gali tęsti baudžiamąjį persekiojimą, jei taip nusprendžia.

#### **Ar galiu dalyvauti teismo nagrinėjimo procese?**

Kai pirmą kartą atvyksite į teismą, patarėjas teisės klausimais Jus informuos apie Jūsų, kaip aukos, teises per baudžiamąjį procesą ir pasiūlys pasinaudoti galimybe pradėti procesą kaip privačiai šaliai; jis tai išdėstys aiškiai, paprastai ir suprantamai, atsižvelgdamas į Jūsų asmenines savybes ir poreikius.

Kaip nusikaltimo auka per baudžiamąjį procesą turite teisę:

pateikti ieškinį dėl baudžiamosios bylos iškėlimo ir civilinį ieškinį pagal galiojančių baudžiamosios teisės aktų nuostatas;

atvykti į institucijas, kurios atlieka tyrimą, kad pateiktumėte joms įrodymų šaltinius ir informaciją, svarbią išaiškinant faktus.

Be to, Jums pirmą kartą atvykus Jūsų bus paklausta, ar norite gauti informaciją arba pranešimus, kaip nustatyta įstatymų; jei taip, turite pateikti el. pašto adresą arba, jei jo nėra, gyvenamosios vietos ar pašto adresą.

Nepriklausomai nuo to, koks Jūsų statusas baudžiamajame procese, paprastai galite dalyvauti visuose, net ir neviešuose teismo posėdžiuose. Dalyvauti bus privaloma tik tada, kai duosite parodymus kaip **liudytojas**.

Jei esate auka, kuri nedalyvauja baudžiamajame procese, Jums bus pranešta apie teismo bylos nagrinėjimo datą ir vietą. Pagrindinė Jūsų užduotis bus duoti parodymus kaip liudytojui. Kad būtų galima Jums pranešti apie teismo bylos nagrinėjimo datą ir laiką, turite informuoti apie bet kokį savo adreso pasikeitimą proceso metu.



Galite dalyvauti procese kaip **privatus kaltintojas** prieš tai, kai parengiamas kaltinamasis aktas, t. y. iki žodinio bylos nagrinėjimo pradžios, jei tai nėra baudžiamasis procesas prieš nepilnamečį. Kaltinamąjį aktą parengia prokuroras, privatus kaltintojas (jei yra) ir gynybos advokatas. Šiame dokumente nurodomas tų asmenų pasirinktas nusikalstamos veikos kvalifikavimas ir rekomenduojama bausmė. Praktiškai kiekviena šalis gali per penkias dienas pateikti savo poziciją, išdėstyti raštu.

Paprastai būsite atstovaujamas savo advokato, kuris gins Jūsų bylą, ir Jums paskirto teismo atstovo, kuris per procesą oficialiai Jums atstovaus.

Jei yra ne viena, o daugiau nusikaltimo aukų, jos gali procese dalyvauti atskirai, nors teisėjas gali pareikalauti gynybos tikslais iš jų sudaryti vieną arba kelias grupes. Baudžiamajame procese taip pat galės dalyvauti nusikaltimų aukų asociacijos, gavusios Jūsų, kaip nusikaltimo aukos, sutikimą.

Jei jau esate privatus kaltintojas, Jūsų advokatas galės susipažinti su bylos santrauka ir kitais bylos dokumentais ir naudotis kitomis teisėmis, panašiomis į tas, kurias turi prokuroras, be kita ko:

prašyti surinkti daugiau įrodymų;

siūlyti naujus liudytojus arba ekspertus, kurių dalyvavimas būtų naudingas Jūsų bylai;

siūlyti surengti akistatas ir kt.

Tuo atveju, jei kaltinamasis bus nuteistas, teismas galės jam įsakyti apmokėti šias Jūsų išlaidas: išlaidas advokatams ir teismo atstovams, ekspertams, viešųjų registru ir notarų pažymoms ir kt.

Jei reikalaujate turto restitucijos, žalos atitaisymo arba kompensacijos už nusikaltimu padarytą tiek turtinę, tiek neturtinę žalą, galite pateikti civilinį ieškinį per baudžiamąjį procesą (kaip **civilinis ieškovas**). Šiuo atveju būsite atstovaujamas savo advokato, kuris gins Jūsų bylą, ir Jums paskirto teismo atstovo, kuris per procesą oficialiai Jums atstovaus.

Tuo atveju, jei bus nuspręsta nutraukti tyrimą, apie sprendimą nutraukti tą bylą bus pranešta tiesioginėms to nusikaltimo aukoms, pranešusioms apie nusikalstamus veiksmus, taip pat kitoms tiesioginėms aukoms, kurių tapatybė ir gyvenamoji vieta yra žinomos. Tais atvejais, kai nusikaltimas yra tiesioginė asmens mirties arba dingimo priežastis, apie tokį sprendimą bus pranešta netiesioginėms to nusikaltimo aukoms.

### **Koks yra mano oficialus statusas teisingumo sistemoje? Pavyzdžiui, ar esu (arba galiu pasirinkti būti) auka, liudytojas, civilinis ieškovas ar privatus kaltintojas?**

Kaip nusikaltimo auka per baudžiamąjį procesą turite teisę:

pateikti ieškinį dėl baudžiamosios bylos iškėlimo ir civilinį ieškinį pagal galiojančių baudžiamosios teisės aktų nuostatas;

atvykti į institucijas, kurios atlieka tyrimą, kad pateiktumėte joms įrodymų šaltinius ir informaciją, svarbią išaiškinant faktus.

Įvairūs vaidmenys, kuriuos galite atlikti teisingumo sistemoje:

**tiesioginė arba netiesioginė auka**, priklausomai nuo nusikaltimo, apie kurį pranešta, o tuo atveju, kai prašoma leisti naudotis pagalbos ir paramos aukoms paslaugomis – dar nepranešus apie nusikaltimą, nes norint naudotis šiomis paslaugomis, pranešimo apie nusikaltimą prieš tai pateikti nebūtina;

**liudytojas**, jei yra pateiktas pranešimas apie nusikaltimą. Procese dalyvaujate tada, kai gaunate šaukimą liudyti;

**privatus kaltintojas** – jei nuspręstumėte dalyvauti baudžiamajame procese kaip privatus kaltintojas, tuo atveju, jei pateiktumėte ieškinį nusikaltimo vykdytojui (dėl pusiau viešo ir privataus pobūdžio nusikaltimų), ir prieš parengiant kaltinamąjį aktą, t. y. prieš pradėdant žodinį bylos nagrinėjimą, išskyrus atvejį, kai tai yra baudžiamasis procesas prieš nepilnamečį;

**civilinis ieškovas**, paprastai tuo atveju, jei nusprendžiate per baudžiamąjį procesą pateikti civilinį ieškinį, t. y. siekiate turto restitucijos, žalos atitaisymo arba kompensacijos už nusikaltimu padarytą tiek turtinę, tiek neturtinę žalą.

Apskritai turite dalyvauti teismo posėdžiuose, net jei jie nėra vieši. Dalyvauti bus privaloma tik tada, kai duosite parodymus kaip liudytojas.

### **Kokios yra mano šiuo statusu susijusios teisės ir pareigos?**

Apskritai, kaip nusikaltimo auka, jau nuo pirmo kontakto su institucijomis arba pareigūnais ir kai teikiamos pagalbos ir paramos paslaugos, kurias teikia viešosios institucijos, ir net prieš pranešdamas apie nusikaltimą turite teisę gauti apsaugą, informaciją, paramą, pagalbą ir priežiūrą.

Galite prašyti institucijų arba pareigūnų, į kuriuos iš pradžių kreipiatės, kad jie Jus nusiųstų į paramos nusikaltimų aukoms tarnybas, kuriose Jums bus nemokamai ir konfidencialiai suteikta pagalba, net jei dar nepranešėte apie nusikaltimą.

Taip pat jau nuo tada, kai pirmą kartą susisiekiate su institucijomis ir pareigūnais, Jus gali lydėti Jūsų pasirinktas asmuo.

Be to, kaip nusikaltimo auka, turite teisę suprasti ir būti suprantamas, kai atliekamas bet koks veiksmas, kurį reikia atlikti po pranešimo apie nusikaltimą, įskaitant informavimą dar prieš pateikiant šį pranešimą. Kai reikės, bus teikiamos teisiškai pripažintų gestų kalbų vertimo paslaugos, taip pat bus suteikta pagalbinių priemonių, kad būtų lengviau bendrauti žodžiu.

Visas bendravimas ir žodžiu, ir raštu vyks aiškia, paprasta ir suprantama kalba ir bus atsižvelgiama į Jūsų asmenines savybes ir poreikius, ypač jei turite kokią nors jutimo, protinę ar psichikos negalią arba esate nepilnamečis.

Kaip nusikaltimo auka turite teisę gauti informaciją visų pirma apie:

prieinamas pagalbos ir paramos (medicininės, psichologinės arba materialinės) priemonės ir kokia tvarka galima jomis naudotis. Kai tinka, informuojant apie šias priemones, bus pateikta informacija ir apie alternatyvaus apgyvendinimo galimybes;

teisę pranešti apie nusikaltimą ir, kai tinka, kokia tvarka tai daroma, taip pat teisę teikti įrodymus institucijoms, kurios atlieka tyrimą;

tvarką, pagal kurią galima gauti konsultacijas ir teisinę gynybą ir, kai tinka, kokiomis sąlygomis galima tai gauti nemokamai;

galimybę prašyti imtis apsaugos priemonių ir, kai tinka, kokia tvarka reikėtų tai daryti;

kompensaciją, kurią galite turėti teisę gauti, ir, kai tinka, kokia tvarka reikėtų jos prašyti;

vertimo žodžiu ir raštu paslaugas, kuriomis galite naudotis;

pagalbines priemones ir paslaugas, kurios gali būti suteiktos siekiant palengvinti bendravimą;

procedūrą, pagal kurią galėtumėte naudotis savo teisėmis, jei gyvenate ne Ispanijoje;

skundus, kuriuos galite pateikti dėl bet kokių sprendimų, kuriuos laikote nesuderinamais su savo teisėmis;

už proceso vykdymą atsakingos institucijos kontaktinius duomenis ir ryšių su ja kanalus;

atkuriamojo teisingumo paslaugas, kuriomis galima naudotis tais atvejais, kai tai teisiškai įmanoma;

atvejus, kai gali būti kompensuotos Jūsų teisinės išlaidos, ir, kai tinka, kokia tvarka galima to prašyti;

teisę pateikti prašymą, kad Jums būtų pranešta apie kai kuriuos sprendimus, kurie bus priimti per procesą, be kita ko, apie sprendimą nepradėti baudžiamojo proceso, galutinį teismo sprendimą tame procese ir kt.

Nepriklausomai nuo to, koks Jūsų statusas baudžiamajame procese, paprastai galite dalyvauti visuose, net ir neviešuose teismo posėdžiuose. Dalyvauti bus privaloma tik tada, kai duosite parodymus kaip liudytojas.

**Jei esate auka, kuri nedalyvauja baudžiamajame procese**, Jums bus pranešta apie teismo bylos nagrinėjimo datą ir vietą. Pagrindinė Jūsų užduotis bus duoti parodymus kaip liudytojui. Kad būtų galima Jums pranešti apie teismo bylos nagrinėjimo datą ir laiką, turite informuoti apie bet kokį savo adreso pasikeitimą proceso metu.

Galite dalyvauti procese kaip **privatus kaltintojas** prieš tai, kai parengiamas kaltinamasis aktas, t. y. iki žodinio bylos nagrinėjimo pradžios, jei tai nėra baudžiamasis procesas prieš nepilnamečį. Būsime atstovaujamas savo advokato, kuris gins Jūsų bylą, ir Jums paskirto teismo atstovo, kuris per procesą oficialiai Jums atstovaus.

Jei jau esate privatus kaltintojas, Jūsų advokatas galės susipažinti su bylos santrauka ir kitais bylos dokumentais ir naudotis kitomis teisėmis, panašiomis į tas, kurias turi prokuroras, be kita ko:

prašyti surinkti daugiau įrodymų;

siūlyti naujus liudytojus arba ekspertus, kurių dalyvavimas būtų naudingas Jūsų bylai;

siūlyti surengti akistatas ir kt.

Tuo atveju, jei kaltinamasis bus nuteistas, teismas galės jam įsakyti apmokėti šias Jūsų išlaidas: išlaidas advokatams ir teismo atstovams, ekspertams, viešųjų registrų ir notarų pažymoms ir kt.

Kaip **liudytojas**, turite teisę nemokamai naudotis vertėjo žodžiu paslaugomis, jei nekalbate ispanų kalba ar atitinkamo regiono kalba ir neturite galimybės gauti raštu išverstų dokumentų. Nepaisant to, kad paprastai yra sunku išvengti akių kontakto su įtariamuoju ir teismų pastatuose paprastai nėra atskirų laukiamųjų liudytojams, jei esate seksualinio išpuolio auka, galite:

teismo salėje sėdėti už pertvaros

arba liudyti per vaizdo konferenciją.

Jei atvykstate liudyti, tačiau Jums gresia pavojus, teismo pirmininkas gali įsakyti surengti uždara posėdį, kad būtų apsaugota visuomenės dorovė, viešoji tvarka ir Jūs, kaip auka, ir (arba) Jūsų šeima. Jei esate privatus kaltintojas, galite prašyti, kad bylos nagrinėjimas būtų uždaras.

Jei esate šaukiamas liudyti, tačiau teisėjas mano, kad gresia didelis pavojus Jums arba Jūsų laisvei, turtui ar šeimai, jis gali imtis vieno iš šių veiksmų:

apsaugoti Jūsų tapatybę, adresą, profesiją ir darbo vietą, nenaudodamas šios informacijos per procesą;

neleisti, kad būtumėte pamatytas teisme, ir kaip Jums skirtų pranešimų siuntimo adresą nurodyti teismą;

neleisti jokiais priemonėmis įrašyti Jūsų atvaizdo;

įsakyti teikti policijos apsaugą per procesą ir po jo;

suteikti galimybę atvykti į teismą tarnybiniais automobiliais;

teisme perkelti Jus į policijos saugomą laukiamąjį;

ypatingomis aplinkybėmis – suteikti Jums naują tapatybę ir finansinę pagalbą, kad pakeistumėte savo buvimo vietą, gyvenamąją vietą ir darbą.

Jei esate nepilnametis, duodantis parodymus, bus bet kokiomis įmanomomis techninėmis priemonėmis užtikrinta, kad išvengtumėte akių kontakto su kaltinamuoju. Akistatos taip pat ribojamos. Jei Jūsų teisėtų atstovų interesai kaip nors prieštarauja Jūsų interesams ir dėl to neįmanoma užtikrinti, kad Jūsų interesais būtų tinkamai vadovujamasi atliekant tyrimą ar per baudžiamąjį procesą, arba tas konfliktas, dėl kurio vyksta procesas, yra su vienu iš Jūsų tėvų, o kitas iš tėvų negali tinkamai atlikti savo pareigų atstovauti arba padėti Jums, ir kai kuriais kitais atvejais prokuroras paprašys teisėjo arba teismo paskirti Jums globėją *ad litem* (teismo procesui), kurio pareiga bus atstovauti Jums per tyrimą ir baudžiamąjį procesą.

Jei esate užsienietis ir nekalbate ispanų kalba ar atitinkamo regiono kalba, galite nemokamai naudotis vertėjo žodžiu paslaugomis. Policija gali pasiūlyti Jums pranešimo formą Jūsų kalba, kad galėtumėte pranešti apie nusikaltimą, ir suteikti galimybę naudotis vertėjo žodžiu paslaugomis telefonu arba tiesiogiai.

Teismai teikia vertimo žodžiu paslaugą, kuri derinama su paramos nusikaltimų aukoms tarnyba.

Jei norite pateikti civilinį ieškinį per baudžiamąjį procesą (kaip **civilinis ieškovas**), turite kartu su advokatu ir teismo atstovu atvykti į teismą tada, kai suteikiama galimybė pradėti procesą kaip privačiai šaliai, ir visada anksčiau nei kvalifikuojama nusikalstama veika. Šiuo atveju būsime atstovaujamas savo advokato, kuris gins Jūsų bylą, ir Jums paskirto teismo atstovo, kuris per procesą oficialiai Jums atstovaus.

Jei gaunate bet kokią išmoką arba pagalbą dėl to, kad esate auka, ir Jums taikoma bet kokia apsaugos priemonė pagal įstatymus, turite **privolę** grąžinti tą išmoką arba pagalbą tais atvejais, kai nustatoma, kad apkaltinamasis nuosprendis priimtas remiantis melagingu pranešimu apie nusikaltimą arba sufalsifikuotu nusikaltimu, taip pat turite **privolę** padengti patirtas administracines išlaidas dėl reikiamo pripažinimo, apsaugos ir paramos veiksmų bei suteiktų paslaugų, ir tai neturi poveikio jokiai kitai galimai civilinei ar baudžiamajai atsakomybei.

#### **Ar teismo nagrinėjimo metu galiu padaryti pareiškimą ar pateikti liudijimą? Kokiomis sąlygomis?**

Nepriklausomai nuo to, koks Jūsų statusas baudžiamajame procese, paprastai galite dalyvauti visuose, net ir neviešuose teismo posėdžiuose. Dalyvauti bus privaloma tik tada, kai duosite parodymus kaip liudytojas.

Kai dalyvaujate teismo procese, galite toliau naudotis paramos nusikaltimų aukoms tarnybų paslaugomis.

Jei esate auka, kuri nedalyvauja baudžiamajame procese, Jums bus pranešta apie teismo bylos nagrinėjimo datą ir vietą. Pagrindinė Jūsų užduotis bus duoti parodymus kaip liudytojui. Kad būtų galima Jums pranešti apie teismo bylos nagrinėjimo datą ir laiką, turite informuoti apie bet kokį savo adresą pasikeitimą proceso metu.

Galite dalyvauti procese kaip **privatus kaltintojas** prieš tai, kai parengiamas kaltinamasis aktas, t. y. iki žodinio bylos nagrinėjimo pradžios, jei tai nėra baudžiamasis procesas prieš nepilnamečį. Būsime atstovaujamas savo advokato, kuris gins Jūsų bylą, ir Jums paskirto teismo atstovo, kuris per procesą oficialiai Jums atstovaus.

Jei jau esate privatus kaltintojas, Jūsų advokatas galės susipažinti su bylos santrauka ir kitais bylos dokumentais ir naudotis kitomis teisėmis, panašiomis į tas, kurias turi prokuroras:

prašyti surinkti daugiau įrodymų;

siūlyti naujus liudytojus arba ekspertus, kurių dalyvavimas būtų naudingas Jūsų bylai;

siūlyti surengti akistatas ir kt.

Tuo atveju, jei kaltinamasis bus nuteistas, teismas galės jam įsakyti apmokėti šias Jūsų išlaidas: išlaidas advokatams ir teismo atstovams, ekspertams, viešųjų registrų ir notarų pažymoms ir kt.

Kaip **liudytojas**, turite teisę nemokamai naudotis vertėjo žodžiu paslaugomis, jei nekalbate ispanų kalba ar atitinkamo regiono kalba ir neturite galimybės gauti raštu išverstų dokumentų. Nepaisant to, kad paprastai yra sunku išvengti akių kontakto su įtariamuoju ir teismų pastatuose paprastai nėra atskirų laukiamųjų liudytojams, jei esate seksualinio išpuolio auka, galite:

teismo salėje sėdėti už pertvaros

arba liudyti per vaizdo konferenciją.

Jei atvykstate liudyti, tačiau Jums gresia pavojus, teismo pirmininkas gali įsakyti surengti uždara posėdį, kad būtų apsaugota visuomenės dorovė, viešoji tvarka ir Jūs, kaip auka, ir (arba) Jūsų šeima. Jei esate privatus kaltintojas, galite prašyti, kad bylos nagrinėjimas būtų uždaras.

Jei esate šaukiamas liudyti, tačiau teisėjas mano, kad gresia didelis pavojus Jums arba Jūsų laisvei, turtui ar šeimai, jis gali imtis vieno iš šių veiksmų:

apsaugoti Jūsų tapatybę, adresą, profesiją ir darbo vietą, nenaudodamas šios informacijos per procesą;

neleisti, kad būtumėte pamatytas teisme, ir kaip Jums skirtų pranešimų siuntimo adresą nurodyti teismą;

neleisti jokiais priemonėmis įrašyti Jūsų atvaizdo;

įsakyti teikti policijos apsaugą per procesą ir po jo;

suteikti galimybę atvykti į teismą tarnybiniais automobiliais;

teisme perkelti Jus į policijos saugomą laukiamąjį;

ypatingomis aplinkybėmis – suteikti Jums naują tapatybę ir finansinę pagalbą, kad pakeistumėte savo buvimo vietą, gyvenamąją vietą ir darbą.

Jei esate nepilnametis, duodantis parodymus, bus bet kokiomis įmanomomis techninėmis priemonėmis užtikrinta, kad išvengtumėte akių kontakto su kaltinamuoju. Akistatos taip pat ribojamos. Jei Jūsų teisėtų atstovų interesai kaip nors prieštarauja Jūsų interesams ir dėl to neįmanoma užtikrinti, kad Jūsų interesais būtų tinkamai vadovaujama atliekant tyrimą ar per baudžiamąjį procesą, arba tas konfliktas, dėl kurio vyksta procesas, yra su vienu iš Jūsų tėvų, o kitas iš tėvų negali tinkamai atlikti savo pareigų atstovauti arba padėti Jums, ir kai kuriais kitais atvejais prokuroras paprašys teisėjo arba teismo paskirti Jums globėją *ad litem* (teismo procesui), kurio pareiga bus atstovauti Jums per tyrimą ir baudžiamąjį procesą.

Jei esate užsienietis ir nekalbate ispanų kalba ar atitinkamo regiono kalba, galite nemokamai naudotis vertėjo žodžiu paslaugomis. Teismai teikia vertimo žodžiu paslaugą, kuri derinama su paramos nusikaltimų aukoms tarnyba.

### **Kokią informaciją gausiu teismo nagrinėjimo metu?**

Turite teisę, jei pateikiate atitinkamą prašymą, gauti informaciją apie teismo bylos nagrinėjimo datą, laiką ir vietą ir apie nusikaltimo vykdytoji pareikštą kaltinimų turinį, taip pat kad Jums būtų pranešta apie šiuos sprendimus:

sprendimą nepradėti baudžiamojo proceso;

galutinį teismo sprendimą, priimtą per procesą;

sprendimus įkalinėti arba paleisti į laisvę nusikaltimo vykdytoją, taip pat pranešimus apie galimą jo pabėgimą iš įkalinimo vietos;

sprendimus imtis asmeninių atsargumo priemonių arba iš dalies pakeisti jau sutartas priemones, kuriomis siekiama užtikrinti Jūsų saugumą;

bet kokios teisminės arba kalėjimo institucijos sprendimus dėl asmenų, nuteistų už nusikaltimus, įvykdytus panaudojant smurtą arba bauginimą, ir keliančių grėsmę Jūsų saugumui;

sprendimus dėl paskirtos bausmės vykdymo, kuriuos priimant dalyvaujate kaip auka ir kurie priimami kalėjimo aplinkoje, pavyzdžiui, dėl 3 kategorijos atviro kalėjimo režimo taikymo nuteistam kaliniui, kalėjimo lengvatų, trumpalaikio išleidimo iš kalėjimo, lygtinio paleidimo į laisvę ir kt.

Kai prašote, kad Jums būtų pranešta apie tuos sprendimus, turite nurodyti el. pašto adresą arba, vietoj jo, pašto ar namų adresą, kuriuo atitinkama institucija siųs informaciją ir pranešimus.

Išimtiniais atvejais, jei neturite el. pašto adreso, pranešimai bus siunčiami Jūsų pateiktu įprasto pašto adresu.

Jei esate pilietis, gyvenantis už Europos Sąjungos ribų, ir neturite el. pašto ar pašto adreso, kuriuo būtų galima siųsti pranešimus, jie bus siunčiami Ispanijos diplomatinei arba konsulinei įstaigai toje šalyje, kurioje gyvenate, kad būtų viešai paskelbti.

Pranešimuose, kuriuos galėsite gauti, bus mažų mažiausiai pateiktos priimto sprendimo rezoliucinės dalies nuostatos ir jo teisinis pagrindas.

Jei, kaip auka, oficialiai dalyvavote procese, apie priimtus sprendimus bus pranešta Jūsų teismo atstovui ir Jums tuo el. pašto adresu, kurį pateikėte.

Galite bet kada pareikšti, kad nebe norite gauti informacijos apie minėtus sprendimus; nuo tada nustos galioti Jūsų anksčiau dėl to pateiktas prašymas.

Jei prašote, kad Jus nusiųstų į paramos nusikaltimų aukoms tarnybą, arba Jums suteikiama vienos iš šių tarnybų pagalba, turite teisę gauti informaciją apie institucijos, kuri atsakinga už proceso vykdymą, kontaktinius duomenis ir ryšius su ja kanalus, taip pat informaciją apie teismo bylos nagrinėjimo datą, laiką ir vietą ir apie nusikaltimo vykdytoji pareikštą kaltinimų turinį.

Jei esate smurtinio nusikaltimo dėl lyties auka, turite teisę gauti informaciją apie agresoriaus procesinę padėtį ir atsargumo priemones, kurių imtasi; ši informacija bus suteikta Jums nepašaukus. Galite bet kada išreikšti norą šios informacijos negauti.

### **Ar turėsiu galimybę susipažinti su bylos medžiaga?**

Jei jau esate privatus kaltintojas, Jūsų advokatas galės susipažinti su bylos santrauka ir kitais bylos dokumentais.

Viena iš advokato kasdienės veiklos užduočių yra gauti teisinę informaciją ir dokumentus, ypač tais atvejais, kai jo klientas nėra viena iš proceso šalių.

Dalyvaujančios šalys pagal Ispanijos įstatymus gali būti informuojamos apie procesą ir dalyvauti atliekant visus procesinius formalumus.

Paskutinis naujinimas: 11/03/2020

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisima jokios atsakomybės ar teisių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Šiuo metu valstybės narės, atsakingos už svetainės puslapių, kuriuose pateikiamas nacionalinis turinys, administravimą, atnaujina šios svetainės turinį, atsižvelgdamos į planuojamą Jungtinės Karalystės išstojimą iš Europos Sąjungos. Jeigu svetainės turinys dar neatspindi Jungtinės Karalystės išstojimo fakto, toks neatitikimas yra netyčinis ir bus ištaisytas.

### **3 - Mano teisės pasibaigus teisminei nagrinėjimui**

#### **Ar galiu apskųsti sprendimą?**

Jei norėtumėte apskųsti teismo sprendimą tuo atveju, jei kaltinamasis būtų išteisintas, atminkite, kad jei nedalyvavote kaip proceso šalis, sprendimo apskūsti negalite.

Jei dalyvavote kaip proceso šalis ir esate privatus kaltintojas, apeliaciją galite pateikti taip:

apskųsti sprendimą per dešimt dienų po to, kai apie jį pranešta; yra įvairių galimų apeliacijos pagrindų, taip pat galima peržiūrėti bylos įrodymus. Tai – apskundimas įprasta tvarka;

pateikti kasacinį skundą per penkias dienas po to, kai pranešta apie sprendimą; tokio apskundimo pagrindai yra įstatymų arba Ispanijos Konstitucijos pažeidimas ar formos trūkumas. Tai – apskundimas neeiline tvarka.

Kaip civilinis ieškovas, kasacinį skundą galite pateikti tik dėl to, kas susiję su Jūsų kompensacija.

Galimybės teikti kitas apeliacijas yra tokios: jei pirma pateikėte apeliacinį skundą įprasta tvarka, galite pateikti kasacinį skundą kaip antrą apeliaciją.

Sprendimą dėl kasacinio skundo priima Aukščiausiasis Teismas.

Paramos nusikaltimų aukoms tarnybos suteiks Jums informacijos apie tai, kaip galite apskųsti sprendimus, kuriuos laikote nesuderinamais su savo teisėmis.

#### **Kokios yra mano teisės paskelbus nuosprendį?**

Jei pateikėte atitinkamą prašymą, turite teisę, kad Jums būtų pranešta apie šiuos sprendimus:

sprendimą nepradėti baudžiamojo proceso;

galutinį per procesą priimtą teismo sprendimą;

sprendimus įkalinėti arba paleisti į laisvę nusikaltimo vykdytoją; taip pat būtų pranešta apie galimą nusikaltimo vykdytojo pabėgimą iš įkalinimo vietos;

sprendimus patvirtinti asmenines atsargumo priemones arba iš dalies pakeisti jau sutartas priemones, kuriomis siekiama užtikrinti Jūsų saugumą;

bet kokios teisminės ar kalėjimo institucijos sprendimus dėl asmenų, kurie yra nuteisti už nusikaltimus, įvykdytus panaudojant smurtą arba bauginimą, ir kelia grėsmę Jūsų saugumui;

sprendimus, susijusius su baudmės vykdymu, kuriuos priimant dalyvaujate ir Jūs, ir sprendimus, priimamus dėl su kalėjimu susijusių dalykų, taip pat sprendimus dėl 3 kategorijos atvirojo kalėjimo režimo taikymo kaliniui, kalėjimo lengvatų, trumpalaikio išleidimo iš kalėjimo, lygtinio paleidimo į laisvę ir kt. Pagrindinė Jūsų teisė, kai vykdomas teismo nuosprendis, yra teisė gauti informaciją apie kaltinamajam nuosprendžiu skirtą baudmę. Paprastai informacija apie jo paleidimą iš kalėjimo būtų laikoma jo privataus gyvenimo dalimi ir nebūtų teikiama Jums.

Išimties tvarka, jei esate smurtinio nusikaltimo dėl lyties auka, informacija apie kaltinamojo procesinį statusą ir apie tai, kaip jis atlieka savo baudmę, Jums bus teikiama tol, kol galios Jūsų apsaugos nutartis ar jo veiksmus apribojanti nutartis.

Jei per procesą buvotė privatus kaltintojas, galite dalyvauti, kai priimamas sprendimas dėl kaltinamajam skirtos baudmės vykdymo atidėjimo. Trumpesnės nei dvejų metų laisvės atėmimo baudmės vykdymas gali būti atidedamas, jei per tam tikrą laikotarpį pakartotinai nenusikalstama. Po šio laikotarpio baudmė panaikinama. Dėl baudmės vykdymo atidėjimo nusprendžia teismas, o teisėjas, prieš priimdamas savo sprendimą, išklausus ir Jus.

Paramos nusikaltimų aukoms tarnybos suteiks informaciją apie galimybę Jums, kaip aukai, dalyvauti užtikrinant laisvės atėmimo baudmės vykdymą, ir imsis bet kokių reikiamų pagalbų priemonių, kad galėtumėte naudotis įstatymų pripažintomis savo teisėmis.

Jei esate terorizmo auka, Nacionalinio aukštojo teismo (*Audiencia Nacional*) Terorizmo aukų informavimo ir paramos tarnyba suteiks Jums reikiamos informacijos šaltinius, kad galėtumėte sužinoti viską, kas susiję su laisvės atėmimo baudmės vykdymu iki jį bus visiškai atlikta, ypač tais atvejais, kai suteikiama lengvatų arba kaliniai paleidžiami į laisvę.

### **Ar turite teisę į paramą ar apsaugą, pasibaigus teisminei nagrinėjimui? Kiek laiko?**

Jei yra vykdomas teismo nuosprendis ir jei tai būtina, Jums gali būti toliau teikiama apsauga, jei taip nusprendžia teisėjas. Jus gali saugoti policija arba, išimtiniais atvejais, Jums gali būti suteikta nauja tapatybė arba finansinė pagalba keičiant gyvenamąją ar darbo vietą.

Dėl kai kurių nusikaltimų, tokių kaip smurtas dėl lyties ar smurtas šeimoje, galite prašyti, kad būtų priimta apsaugos nutartis, kurios laikino galiojimo terminas bus nustatytas teisminės institucijos sprendimu.

Dėl apsaugos nutarties galima pateikti prašymą tiesiogiai teisminei institucijai arba prokurorui, arba teisėsaugos pareigūnams, paramos nusikaltimų aukoms tarnyboms ar socialinėms tarnyboms arba priežiūros įstaigoms, veikiančioms prie valdžios institucijų.

Apsaugos nutartimi nustatomas visapusiškos apsaugos statusas, kuris apima ir civilinės, ir baudžiamosios teisės aktais nustatytas atsargumo priemonės, taip pat bet kokias kitas teisės sistemoje nustatytas pagalbos ir socialinės apsaugos priemones.

Priėmus apsaugos nutartį, turėsite būti nuolat informuojamas apie kaltinamojo arba įtariamojo procesinę padėtį, taip pat apie taikomų atsargumo priemonių apimtį ir galiojimą. Visų pirma būsite visada informuojamas apie apkaltinto agresoriaus padėtį kalėjime. Tuo tikslu Jūsų apsaugos nutartis bus nusiųsta kalėjimo administracijai.

Apsauga Jums gali būti suteikta ir tam tikromis sankcijomis ar apsaugos priemonėmis, kurios taikomos nusikaltimo vykdytojui: jo veiksmus apribojančiomis teismo nutartimis, tėvų teisių ar globėjo statuso atėmimu, teisės nešiotis ir naudoti ginklus atėmimu ir kt. Be to, tais atvejais, kai skirtos baudmės vykdymas atidedamas dar prieš nusikaltimo vykdytojui patenkant į kalėjimą, teisėjas gali jam uždrausti lankytis tam tikrose vietose ar artintis prie Jūsų, jis gali būti įpareigotas dalyvauti specialiose auklėjamosiose programose ir kt.

Kaip auka, turite teisę:

a) prašyti taikyti asmeniui, kuris lygtinai paleidžiamas iš kalinimo įstaigos, elgesio kontrolės priemonės ar taisyklės pagal įstatymus, kurios reikalingos Jūsų saugumui užtikrinti, jei tas asmuo nuteistas už veiksmus, iš kurių galima pagrįstai spręsti, kad Jums gali vėl grėsti pavojus;

b) suteikti teisėjui arba teismui bet kokią informaciją, kuri yra svarbi priimant sprendimą dėl paskirtos baudmės vykdymo, civilinės atsakomybės už nusikaltimą ar turto konfiskavimo, dėl kurio nutarta.

Paramos nusikaltimų aukoms tarnybos bendradarbiaus ir derins veiksmus su įstaigomis, institucijomis ir tarnybomis, galinčiomis dalyvauti teikiant paramą aukoms: teisminėmis institucijomis, prokuratūra, teisėsaugos pareigūnais, ypač dėl pažeidžiamų aukų, kai yra didelė viktimizacijos (tapimo auka) rizika. Be to, jei esate auka, kuriai reikia specialių apsaugos priemonių, jos įvertins Jūsų atvejį ir nustatys, kokių apsaugos, pagalbų ir paramos priemonių reikėtų imtis; tai gali būti:

psichologinės paramos ar pagalbos teikimas padedant įveikti sveikatos sutrikimus, patirtus dėl nusikaltimo, naudojant Jūsų priežiūrai tinkamiausius psichologinės pagalbos metodus;

lydėjimas į teismą;

informavimas apie prieinamus psichosocialinės paramos ir priežiūros išteklius ir siuntimas į tas tarnybas, jei to prašote;

bet kokios specialios paramos priemonės, kurių gali reikėti imtis, jei esate specialių apsaugos poreikių turinti auka;

siuntimas į specializuotos paramos tarnybas.

### **Kiek laiko tai truks?**

Teisminio pobūdžio apsaugos priemonės bus taikomos tokį laikotarpį, koks bus nustatytas atitinkamu teisminės institucijos sprendimu.

Paramos nusikaltimų aukoms tarnybos stebės Jūsų, kaip aukos, padėtį, ypač jei esate pažeidžiama auka, per visą baudžiamąjį procesą ir tinkamą laikotarpį po jo pabaigos, nepriklausomai nuo to, ar yra žinoma nusikaltimo vykdytojo tapatybė ir proceso rezultatas.

### **Kokia informacija man bus suteikta, jei nusikaltimo vykdytojui bus paskelbtas nuosprendis?**

Pagrindinė Jūsų teisė, kai vykdomas teismo nuosprendis, yra teisė gauti informaciją apie kaltinamajam nuosprendžiu skirtą baudmę. Paprastai informacija apie jo paleidimą iš kalėjimo būtų laikoma jo privataus gyvenimo dalimi ir nebūtų teikiama Jums.

Išimties tvarka, jei esate smurtinio nusikaltimo dėl lyties auka, informacija apie kaltinamojo procesinį statusą ir apie tai, kaip jis atlieka savo baudmę, Jums bus teikiama tol, kol galios Jūsų apsaugos nutartis ar jo veiksmus apribojanti nutartis, nebent pareikštumėte, kad nenorite gauti tokių pranešimų.

Paramos nusikaltimų aukoms tarnybos suteiks informaciją apie galimybę Jums, kaip aukai, dalyvauti užtikrinant laisvės atėmimo baudmės vykdymą, ir imsis bet kokių reikiamų pagalbų priemonių, kad galėtumėte naudotis įstatymų pripažintomis savo teisėmis.

Jei esate terorizmo auka, Nacionalinio aukštojo teismo (*Audiencia Nacional*) Terorizmo aukų informavimo ir paramos tarnyba suteiks Jums reikiamos informacijos šaltinius, kad galėtumėte sužinoti viską, kas susiję su laisvės atėmimo baudmės vykdymu iki tol, kol ta baudmė bus visiškai atlikta, ypač tais atvejais, kai suteikiama lengvatų arba kaliniai paleidžiami į laisvę.

### **Ar man bus pranešta, jei nusikaltimo vykdytojas bus paleistas (įskaitant paleidimo nesuėjus terminui arba lygtinio paleidimo atvejus) arba pabėgs iš kalėjimo?**

Jei pateikėte atitinkamą prašymą, turite teisę, kad Jums būtų pranešta apie šiuos sprendimus, be kita ko:

sprendimus įkalinti arba paleisti į laisvę nusikaltimo vykdytoją; taip pat būtų pranešta apie galimą nusikaltimo vykdytojo pabėgimą iš įkalinimo vietos;

bet kokios teisminės ar kalėjimo institucijos sprendimus dėl asmenų, kurie yra nuteisti už nusikaltimus, įvykdytus panaudojant smurtą arba bauginimą, ir kelia grėsmę Jūsų saugumui;

sprendimus, susijusius su baudmės vykdymu, kuriuos priimant dalyvaujate ir Jūs, ir sprendimus, priimamus dėl su kalėjimu susijusių dalykų, taip pat

sprendimus dėl 3 kategorijos atvirojo kalėjimo režimo taikymo kaliniui, kalėjimo lengvatų, trumpalaikio išleidimo iš kalėjimo, lygtinio paleidimo į laisvę ir kt.

Paramos nusikaltimų aukoms tarnybos suteiks informaciją apie galimybę Jums, kaip aukai, dalyvauti užtikrinant laisvės atėmimo baudmės vykdymą, ir imsis bet kokių reikiamų pagalbų priemonių, kad galėtumėte naudotis įstatymų pripažintomis savo teisėmis.

Jei esate terorizmo auka, Nacionalinio aukštojo teismo (*Audiencia Nacional*) Terorizmo aukų informavimo ir paramos tarnyba suteiks Jums reikiamus informacijos šaltinius, kad galėtumėte sužinoti viską, kas susiję su laisvės atėmimo baudmės vykdymu iki tol, kol ta baudmė bus visiškai atlikta, ypač tais atvejais, kai suteikiama lengvatų arba kaliniai paleidžiami į laisvę.

#### **Ar būsiu įtrauktas priimant sprendimus dėl paleidimo arba lygtinio paleidimo?**

Kaip nusikaltimo auka turėsite teisę:

prašyti taikyti asmeniui, kuris lygtinai paleidžiamas iš kalinimo įstaigos, elgesio kontrolės priemonės ar taisyklės pagal įstatymus, kurios reikalingos Jūsų saugumui užtikrinti, jei tas asmuo nuteistas dėl veiksmų, iš kurių galima pagrįstai spręsti, kad jo aukai gali vėl grėsti pavojus; suteikti teisėjui arba teisėjui bet kokią informaciją, kuri yra svarbi priimant sprendimą dėl paskirtos baudmės vykdymo, civilinės atsakomybės už nusikaltimą ar turto konfiskavimo, dėl kurio nutarta.

Paramos nusikaltimų aukoms tarnybos suteiks informaciją apie galimybę Jums, kaip aukai, dalyvauti užtikrinant laisvės atėmimo baudmės vykdymą, ir imsis bet kokių reikiamų pagalbos priemonių, kad galėtumėte naudotis įstatymų pripažintomis savo teisėmis.

Jei esate terorizmo auka, Nacionalinio aukštojo teismo (*Audiencia Nacional*) Terorizmo aukų informavimo ir paramos tarnyba suteiks Jums reikiamus informacijos šaltinius, kad galėtumėte sužinoti viską, kas susiję su laisvės atėmimo baudmės vykdymu iki tol, kol ta baudmė bus visiškai atlikta, ypač tais atvejais, kai suteikiama lengvatų arba kaliniai paleidžiami į laisvę.

#### **Pavyzdžiui, ar galiu padaryti pareiškimą arba paduoti skundą?**

Jei paprašėte, kad Jums būtų pranešta apie tam tikrus sprendimus dėl su kalėjimu susijusių dalykų, taip pat dėl 3 kategorijos atviro kalėjimo režimo taikymo kaliniui, kalėjimo lengvatų, trumpalaikio išleidimo iš kalėjimo, lygtinio paleidimo į laisvę ir kt., galite juos apskųsti, net jei nedalyvavote procese. Apie tai, kad norite apskųsti sprendimą, turite informuoti kompetentingą teismo tarnautoją (tai darant Jums nereikia advokato pagalbos) ne vėliau kaip per penkias dienas nuo tada, kai Jums pranešta apie tą sprendimą, o apeliacinį skundą reikia pateikti per penkiolika dienų po šio pranešimo.

Apskųsti galima 3 kategorijos atviro kalėjimo režimo taikymą kaliniui galite, jei esate kurio nors iš šių nusikaltimų auka:

nužudymo;

aborto;

kūno sužalojimo;

nusikaltimų laisvei;

kankinimo nusikaltimų ir nusikaltimų moralei neliečiamybei;

nusikaltimų seksualinei laisvei ir neliečiamybei;

vagysčių, įvykdytų naudojant smurtą arba bauginimą;

teroristinių nusikaltimų;

prekybos žmonėmis nusikaltimų.

Prieš tai, kai kalėjimo institucija priims kurį nors iš minėtų sprendimų, apie jį bus pranešta Jums, kad galėtumėte pateikti bet kokius, Jūsų manymu, tinkamus argumentus, jei pateikėte atitinkamą prašymą, kad Jums būtų pranešta apie tokius sprendimus.

Paramos nusikaltimų aukoms tarnybos Jums suteiks bet kokią informaciją, kurios gali reikėti, apie tai, kaip galite apskųsti sprendimus, kuriuos laikote nesuderinamais su savo teisėmis.

Paskutinis naujinimas: 11/03/2020

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisiima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Šiuo metu valstybės narės, atsakingos už svetainės puslapių, kuriuose pateikiamas nacionalinis turinys, administravimą, atnaujina šios svetainės turinį, atsižvelgdamos į planuojamą Jungtinės Karalystės išstojimą iš Europos Sąjungos. Jeigu svetainės turinys dar neatspindi Jungtinės Karalystės išstojimo fakto, toks neatitiktas yra netyčinis ir bus ištaisytas.

#### **4 - Kompensacija**

##### **Kokia procedūra taikoma reikalavimui, kad nusikaltimo vykdytojas atlygintų žalą (pvz., nepriklausomas ieškiny, civilinis ieškiny, bendras civilinis ir baudžiamasis procesas)?**

Kaip privatus kaltintojas, galite reikalauti kompensacijos už žalą, pateikdamas civilinį ieškinį per tą patį baudžiamąjį procesą arba atidėdamas šio reikalavimo pateikimą iki baudžiamojo proceso pabaigos. Jei abu ieškiniai yra atskiri, civilinis ieškiny turi būti pateiktas po baudžiamojo proceso pabaigos.

Taip pat galite dalyvauti procese tik kaip civilinis ieškovas, tame procese neturintis jokio veiksnio. Jei nedalyvausite kaip civilinis ieškovas, siekiantis gauti kompensaciją, prokuroras pateiks tokį civilinį ieškinį Jūsų vardu. Jei teismas išteisintų kaltinamąjį arba neskirtų Jums kompensacijos, visada galite reikalauti žalos atlyginimo civilinio proceso keliu.

Kaltinamojo civilinė atsakomybė apima turto grąžinimą (restituciją), žalos atitaisymą ir kompensaciją už žalą, įskaitant tą, kuri padaryta Jūsų partneriui ir vaikams.

Taip pat galite gauti kompensaciją iš valstybės.

Paramos nusikaltimų aukoms tarnybos yra institucijos, padedančios nusikaltimų aukoms tarpvalstybinėmis aplinkybėmis, tais atvejais, kai Jūsų patirtas nusikaltimas yra įvykdytas ne Ispanijoje, o kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje, o Jūs įprastai gyvenate Ispanijoje. Dėl teroristinių nusikaltimų, įvykdytų tarpvalstybinėmis aplinkybėmis, tokia pagalbinė institucija yra Vidaus reikalų ministerija per savo Paramos terorizmo aukoms generalinį direktoratą.

Apskritai (išskyrus teroristinių nusikaltimų atvejus) pagalbinė institucija bendradarbiaudama padės pradėti ir atlikti procedūras dėl pagalbos suteikimo toje Europos Sąjungos valstybėje narėje, kurioje įvykdytas nusikaltimas, kad Jūs, kaip prašytojas, galėtumėte Ispanijoje gauti kompensaciją iš tos valstybės, kurios teritorijoje tas nusikaltimas įvykdytas.

Šiuo tikslu paramos nusikaltimų aukoms tarnybos suteiks Jums, kaip pagalbos prašytojui, šią informaciją:

informaciją apie galimybes prašyti finansinės pagalbos arba kompensacijos, reikiamas procedūras arba formas, įskaitant jų pildymo tvarką, ir papildomus dokumentus, kuriuos gali reikėti pateikti;

bendrų patarimų, kaip parengti prašymus suteikti papildomos informacijos.

Be to, paramos nusikaltimų aukoms tarnyba, kaip pagalbinė institucija, privalo:

kai tinka, persiųsti Jūsų prašymą ir papildomus dokumentus, taip pat bet kokius dokumentus, kurių gali reikėti vėliau, paskirtajai sprendimus priimančiai institucijai toje valstybėje, kurios teritorijoje įvykdytas nusikaltimas;

bendradarbiauti su ta sprendimus priimančia institucija, kai ji pagal savo šalies įstatymus nuspręš išklausti pagalbos prašytoją ar bet kurį kitą asmenį.

Kai prašymas suteikti teisės aktų nustatytą valstybės pagalbą pateikiamas per tos valstybės, kurioje įprastai gyvena pagalbos prašytojas, pagalbinę instituciją, sprendimą priimanči institucija yra Ekonomikos ir finansų ministerijos Personalo išlaidų ir valstybinių pensijų generalinis direktoratas.

Sprendimą priimanti institucija privalo ir Jums, kaip pagalbos prašytojui, ir pagalbinei institucijai pranešti:

apie gautą valstybės pagalbos prašymą, apie instituciją, kuri pradeda procedūrą, apie sprendimo priėmimo terminą ir, jei įmanoma, numatomą datą, kada tas sprendimas bus priimtas;

apie sprendimą, kuriuo ši procedūra bus užbaigta.

Dėl **teroristinių** nusikaltimų Vidaus reikalų ministerija (Paramos terorizmo aukoms generalinis direktoratas) veiks kaip pagalbinė institucija tais atvejais, kai nusikaltimas įvykdytas ne Ispanijoje, o kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje, o Jūs, pagalbos prašytojas, įprastai gyvenate Ispanijoje, kad galėtumėte, kai tinka, Ispanijoje gauti reikiamą kompensaciją iš tos valstybės, kurios teritorijoje įvykdytas nusikaltimas. Veiksmai, kurių turi imtis Paramos terorizmo aukoms generalinis direktoratas kaip pagalbinė ar sprendimą priimanti institucija, yra lygiaverčiai tiems veiksams, kurių imasi Ekonomikos ir finansų ministerijos Personalo išlaidų ir valstybinių pensijų generalinis direktoratas.

#### **Teismas nusikaltimo vykdytojui nurodė man atlyginti žalą ir (arba) sumokėti kompensaciją. Kaip užtikrinti, kad nusikaltimo vykdytojas sumokėtų?**

Jei nusikaltimo vykdytojas bus pripažintas iš dalies nemokiu, visą pagalbos sumą arba jos dalį sumokės valstybė.

Valstybė perims Jūsų teises to asmens, kuriam tenka civilinė atsakomybė už nusikaltimą, atžvilgiu, kad iš jo susigrąžintų dalį arba visą laikinos ar galutinės pagalbos sumą, kuri Jums suteikta kaip nusikaltimo aukai ar pagalbos gavėjui.

Valstybė gali pateikti ieškinį dėl lėšų išieškojimo iš asmens, kuriam tenka civilinė atsakomybė už nusikalstamą veiklą, reikalaujama grąžinti dalį ar visą suteiktos pagalbos sumą.

Šis veiksmas atliekamas, kai tinka, administracinio išieškojimo tvarka ir taikomas, be kita ko, šiais atvejais:

kai galutiniu teismo sprendimu nustatoma, kad neįvykdyta jokie nusikaltimo;

kai po pagalbos išmokos ir Jūs, kaip auka, ir Jūsų pagalbos gavėjai gaunate bet kokių pagrindų skiriamą visą ar dalinę kompensaciją už patirtą žalą per trejus metus po tos pagalbos suteikimo;

kai pagalba yra gauta remiantis suteikta melaginga ar tyčia neišsamia informacija ar bet kokių kitu apgaulės būdu, taip pat tyčia nutylint aplinkybes, dėl kurių prašomą pagalbą būtų atsisakyta suteikti arba ji būtų sumažinta;

kai kompensacija, skiriama teismo sprendimu, yra mažesnė negu laikinos pagalbos suma.

Šį ieškinį pateiks valstybė, dalyvaudama baudžiamajame arba civiliniame procese, ir tai neturės poveikio jokiam civiliniam ieškiniai, kurį galės pateikti prokuroras.

#### **Jei nusikaltimo vykdytojas nemoka, ar gali valstybė man atlikti išankstinį mokėjimą? Kokiomis sąlygomis?**

Jei asmuo, nuteistas už nusikaltimą, bus pripažintas iš dalies nemokiu, valstybė sumokės visą pagalbos sumą arba jos dalį.

Laikina pagalba gali būti suteikta prieš priimant galutinį teismo sprendimą, kuriuo baigiamas baudžiamasis procesas, jei įrodoma, kad Jūsų, kaip nusikaltimo aukos ar pagalbos gavėjo, ekonominė padėtis yra sunki.

Laikinos pagalbos galite prašyti po to, kai pranešate kompetentingoms institucijoms apie atitinkamus įvykius, arba kai dėl tų įvykių vykdomas baudžiamasis procesas pagal *ex officio* įgaliojimus.

#### **Ar turiu teisę į kompensaciją iš valstybės?**

Galite gauti valstybės kompensaciją.

Ispanijoje veikia pagalbos Ispanijoje įvykdytų tyčinių ir smurtinių nusikaltimų aukoms sistema, kurioje pagalba teikiama nusikaltimo aukai mirus, patyrus sunkų kūno sužalojimą ar didelę žalą fizinei arba psichikos sveikatai. Pagalba taip pat teikiama nusikaltimų seksualinei laisvei aukoms, net kai tokie nusikaltimai yra įvykdyti nenaudojant smurto.

Apskritai įstatymų nustatytą finansinę pagalbą galite gauti, jei tuo metu, kai įvykdomas nusikaltimas, esate Ispanijos ar bet kurios kitos Europos Sąjungos valstybės narės pilietis, o jei nesate nė vienas iš jų – įprastai gyvenate Ispanijoje ar esate kitos valstybės, kuri teikia panašią pagalbą Ispanijos piliečiams savo teritorijoje, pilietis.

Mirties atveju minėtus reikalavimus dėl pilietybės ar gyvenamosios vietos turi atitikti pagalbos gavėjai, o ne mirusysis.

Sunkaus kūno sužalojimo arba didelės žalos fizinei ar psichikos sveikatai atveju pagalbos gavėjai bus **tiesioginės aukos**, t. y. asmenys, kurie patyrė tuos sužalojimus ar žalą.

Mirties atveju pagalbos gavėjai yra **netiesioginės aukos**; tai yra šie asmenys:

mirusiojo sutuoktinis, jei jie nebuvo teisiškai išsiskyrę, arba asmuo, kuris nuolat gyveno kartu su mirusiuoju, su juo palaikydami santuoką panašius santykius, bent dvejus metus iki jo mirties, o tuo atveju, jei jie kartu turi vaikų, pakanka vien to, kad jie būtų kartu gyvenę. Tai gali būti ir minėtų asmenų vaikai, net jei jie nėra mirusiojo vaikai, jei jie buvo nuo to asmens finansiškai priklausomi ir kartu gyveno;

(Pagalbos gavėju niekada negali būti asmuo, nuteistas dėl tyčinio (bet kokios formos) nužudymo, kai mirusysis buvo tokio asmens sutuoktinis ar su juo palaikė pastovius santykius panašius santykius.)

mirusiojo vaikas, kuris buvo nuo to asmens priklausomas ir kartu gyveno (finansškai priklausomais laikomi nepilnamečiai vaikai arba neįgalūs suaugusieji); kuris nors iš mirusiojo tėvų, kuris buvo finansiškai priklausomas nuo to asmens (tuo atveju, jei nėra jokių iš pirmiau minėtų asmenų);

mirusio nepilnamečio, kurio mirties tiesioginė priežastis yra įvykdytas nusikaltimas, tėvai taip pat laikomi netiesioginėmis aukomis teikiant finansinę pagalbą pagal Ispanijos įstatymus.

Nusikaltimų aukos turi teisę gauti finansinę pagalbą dėl kūno sužalojimų, kuriais pažeistas kūno vientisumas arba sutrikdyta fizinė ar psichikos sveikata ir dėl kurių asmuo tapo laikinai nedarbingas ilgiau kaip šešiams mėnesiams ar visam laikui neįgalus (neįgalumo laipsnis – bent 33 proc.).

**Pagal bendrą taisyklę pagalba teikiama, jei yra priimtas galutinis teismo sprendimas, kuriuo užbaigtas baudžiamasis procesas.** Atsižvelgiant į sprendimų priėmimo baudžiamosiose bylose terminus, prieš priimant galutinį teismo sprendimą, kuriuo baigiamas baudžiamasis procesas, pagal įstatymus gali būti suteikta laikina pagalba, atsižvelgiant į nusikaltimo aukos ar jos paramos gavėjų sunkią ekonominę padėtį. Laikinos pagalbos galima prašyti po to, kai nusikaltimo auka praneša kompetentingoms institucijoms apie atitinkamus įvykius, arba kai kompetentingos institucijos ir be pranešimo pradeda baudžiamąjį procesą.

Pagalbos suma niekada negali būti didesnė negu teismo sprendimu skirta kompensacija.

Tuo atveju, kai nusikaltimas yra tiesioginė nepilnamečio arba neįgalaus asmens mirties priežastis, to nepilnamečio tėvai arba globėjai turi teisę gauti pagalbą, kurią sudaro tik jų faktiškai apmokėtų laidojimo išlaidų kompensacija iki įstatymų nustatytos ribos.

Dėl nusikaltimų seksualinei laisvei, kuriais padaryta žala aukos psichikos sveikatai, į pagalbos sumą įskaičiuojamas aukos laisvai pasirinkto terapinio gydymo išlaidų padengimas iki įstatymų nustatytos didžiausios sumos.

Apskritai **terminas, per kurį galima prašyti pagalbos**, yra vieni metai, skaičiuojant nuo tada, kai įvykdytas nusikaltimas. Šio termino skaičiavimas sustabdomas, kai pradedamas baudžiamasis procesas, ir tęsiamas po to, kai priimamas galutinis teismo sprendimas ir apie jį pranešama aukai.

Pagalbos gavimas **yra nesuderinamas** su:

teismo sprendimu skirta kompensacija. Nepaisant to, jei nusikaltimo vykdytojas bus pripažintas iš dalies nemokiu, bus išmokėta dalis arba visa pagalbos suma;



privataus draudimo kompensacija arba pagalba, taip pat socialinio draudimo išmoka, kuri gali būti skiriama dėl aukos laikino nedarbingumo. Nepaisant to, pagalba būtų išmokėta privataus draudimo išmokos gavėjui, jei gauta šio draudimo kompensacijos suma būtų mažesnė negu ta suma, kuri nustatyta teismo sprendimu;

šios pagalbos niekada nebus galima gauti kartu su kompensacija už žalą, kuri skiriama ginkluotų grupuočių ir teroristų aukoms.

Pagalbos gavimas **yra suderinamas** su:

bet kokios valstybinės pensijos, kurią turi teisę gauti pagalbos gavėjas nuolatinio nedarbingumo arba aukos mirties atvejais, gavimu; socialinės paramos teikimu pagal 2004 m. gruodžio 28 d. Konstitucinio įstatymo Nr. 1/2004 dėl visapusiškų apsaugos nuo smurto dėl lyties priemonių (*Ley Orgánica 1/2004 de 28 de diciembre, de Medidas de Protección Integral contra la Violencia de Género*) 27 straipsnį.

Pagalba dėl nuolatinio nedarbingumo nebus teikiama kartu su pagalba dėl laikino nedarbingumo.

Ekonomikos ir finansų ministerijos Personalo išlaidų ir valstybinių pensijų generalinis direktoratas turi **kompetenciją nagrinėti prašymus ir priimti sprendimus** dėl teisės aktų nustatytos valstybės pagalbos bet kokių nusikaltimų aukoms, išskyrus terorizmo aukas, dėl kurių kompetenciją turi Vidaus reikalų ministerija (Paramos terorizmo aukoms generalinis direktoratas).

Jei esate **terorizmo auka**, galite naudotis valstybės teikiama kelių rūšių pagalba terorizmo aukoms, kuria siekiama kompensuoti jų patirtą žalą dėl šio pobūdžio nusikaltimų, kai ryšys tarp teroro akto ir patirtos žalos yra visiškai įrodytas.

Toliau nurodyta žala, dėl kurios galima gauti kompensaciją.

Kūno sužalojimai (tiek fizinės, tiek psichikos traumos), taip pat išlaidos medicininiam gydymui, protezams ir chirurginėms operacijoms.

Šios nukentėjusio asmens išlaidos bus padengtos tik tuo atveju, jei jos nebus visiškai ar iš dalies apmokėtos valstybinės ar privačios socialinės gerovės sistemos lėšomis.

Turtinė žala, padaryta fizinių asmenų būstams arba patirta prekybos ir pramonės įmonėse, politinių partijų būstinėse, profesinėse sąjungose ir socialinėse organizacijose.

Laikino apgyvendinimo išlaidos, kol atliekami fizinių asmenų įprastų būstų remonto darbai.

Žala, padaryta privačioms transporto priemonėms, įskaitant žalą, padarytą transporto priemonėms, naudojamoms žmonėms ar prekėms vežti sausumoje, išskyrus valstybei priklausančias transporto priemones.

Kompensacija už nurodytą žalą, išskyrus kūno sužalojimus, bus laikoma papildoma tai kompensacijai, kurią tais pačiais atvejais skiria bet kuri kita viešoji įstaiga ar kuri gaunama pagal draudimo sutartis. Šiais atvejais bus kompensuotos bet kokios sumos, kurios galės susidaryti dėl skirtumo tarp tų viešųjų institucijų ar draudimo įstaigų išmokėtų sumų ir oficialiai nustatytos turto vertės.

Kompensacijos suma bus nustatyta pagal patirtą žalą (sužalojimų sunkumą ir dėl jų patirtos negalios pobūdį, mirtį ar kt.).

#### **Kita pagalba:**

studijoms, jei dėl teroro akto patirti sužalojimai turi ypač didelių padarinių studentui ar mokiniui, jo tėvams ar globėjams arba jie dėl tų sužalojimų nebegali dirbti pagal savo įprastą profesiją;

skubi psichologinė pagalba ir konsultacijos tiek aukoms, tiek jų šeimų nariams;

pagalba išskirtiniais atvejais, išimties tvarka teikiama siekiant palengvinti sunkią padėtį, kai aukų asmeniniai ar šeimos poreikiai yra netenkinami ar aiškiai nepakankamai tenkinami teikiant įprastą pagalbą.

#### **Pagalbos gavėjai:**

jei patirta kūno sužalojimų – sužeistieji asmenys;

mirties atveju:

mirusiojo sutuoktinis;

nesusituokęs partneris, su kuriuo mirusysis bent dvejus metus palaikė bendro gyvenimo faktinius santykius;

nesusituokęs partneris, su kuriuo mirusysis turi vaikų;

mirusiojo tėvai, jei jie buvo nuo to asmens finansiškai priklausomi; jei nėra tėvų – tokia pirmumo tvarka, kaip toliau išvardyta, tai yra mirusiojo vaikai, broliai ir seserys, seneliai (kurie buvo finansiškai priklausomi nuo to asmens);

jei nėra jokių iš minėtų asmenų – mirusiojo vaikai, o jei jų nėra – tėvai, kurie nebuvo nuo mirusiojo finansiškai priklausomi.

Apskritai terminas, iki kurio bus galima teikti prašymus skirti asmeninės arba turtinės žalos kompensaciją, bus vieni metai, skaičiuojant nuo tos dienos, kurią padaryta žala.

Nacionalinio aukštojo teismo Terorizmo aukų informavimo ir paramos tarnyba (*Oficina de Información y Asistencia a Víctimas del Terrorismo de la Audiencia Nacional*), bendradarbiaudama su Vidaus reikalų ministerijos Paramos terorizmo aukoms generaliniu direktoratu, padės Jums, kaip terorizmo aukai, per kompensacijos prašymo procesą gauti pažymą dėl galutinių teismo sprendimų, dėl nutarčių atleisti nuo civilinės atsakomybės prievolių vykdymo ir kitus dokumentus, reikalingus nagrinėjant pagalbos prašymą.

#### **Ar turiu teisę į kompensaciją, jei nusikaltimo vykdytojas nepripažintas kaltu?**

Galutiniu baudžiamamojoje byloje priimtu sprendimu, kurio nebegalima apskųsti, turi būti įrodyta, kad asmens mirties, kūno sužalojimų ir didelės žalos fizinei ar psichikos sveikatai priežastis yra tyčinis ir smurtinis nusikaltimas; taigi, tuo sprendimu turi būti nustatyta tinkama kompensacija.

Kai teikiate finansinės pagalbos prašymą, prie to prašymo turite pridėti galutinio teismo sprendimo, kuriuo užbaigtas baudžiamasis procesas, kopiją (tai gali būti nuosprendis, sprendimas už akių, sprendimas baigti bylą dėl nusikaltimo vykdytojo mirties arba sprendimas nutraukti bylą).

Suteiktos pagalbos suma niekada negali būti didesnė negu teismo sprendimu skirta kompensacija.

#### **Ar turiu teisę į specialią išmoką, kol laukiu sprendimo dėl mano pateikto ieškinio dėl kompensavimo?**

Laikina pagalba gali būti suteikta prieš priimant galutinį teismo sprendimą, kuriuo baigiamas baudžiamasis procesas, jei pateikiama įrodymų, kad Jūs, kaip nusikaltimo aukos, ar Jūsų pagalbos gavėjų ekonominė padėtis yra sunki.

Laikinos pagalbos galite prašyti po to, kai pranešate kompetentingoms institucijoms apie atitinkamus įvykius, arba kai dėl tų įvykių vykdomas baudžiamasis procesas pagal *ex officio* įgaliojimus.

Paskutinis naujinimas: 11/03/2020

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Šiuo metu valstybės narės, atsakingos už svetainės puslapių, kuriuose pateikiamas nacionalinis turinys, administravimą, atnaujina šios svetainės turinį, atsižvelgdamos į planuojamą Jungtinės Karalystės išstojimą iš Europos Sąjungos. Jeigu svetainės turinys dar neatspindi Jungtinės Karalystės išstojimo fakto, toks neatitiktas yra netyčinis ir bus ištaisytas.

## Esu nusikaltimo auka. Į ką turiu kreiptis dėl paramos ir pagalbos?

Jei esate nusikaltimo auka, galite kreiptis į paramos nusikaltimų aukoms tarnybą (*Oficinas de Asistencia a las Víctimas del delito*).

Paramos nusikaltimų aukoms tarnybos yra viešosios tarnybos, nemokamai teikiančios įvairių sričių paslaugas pagal aukų poreikius. Jas valdo Teisingumo ministerija.

Šios tarnybos veikia visose [autonominėse srityse](#), beveik visų provincijų sostinėse ir kituose miestuose.

Paramos nusikaltimų aukoms tarnybos suteiks Jums, kaip nusikaltimo aukai, visapusišką, suderintą ir specializuotą paramą pagal konkrečius teisinius, psichologinius ir socialinius Jūsų poreikius.

Jei esate **terorizmo** auka, galite kreiptis į Nacionalinio aukštojo teismo Terorizmo aukų informavimo ir paramos tarnybą (**Oficina de Información y Asistencia a Víctimas del Terrorismo de la Audiencia Nacional**), nors, jei norite, galite kreiptis į paramos nusikaltimų aukoms tarnybą savo provincijoje – tada ši tarnyba derins savo veiksmus su Nacionalinio aukštojo teismo Terorizmo aukų informavimo ir paramos tarnyba.

Paramos nusikaltimų aukoms tarnybose aukų priežiūra ir parama joms teikiamos keliais etapais.

**Priėmimo ir orientavimo etapas:** orientavimo etape ši tarnyba suteiks Jums išsamią informaciją apie tai, ką turite daryti, kokius klausimus turite spręsti, ir apie galimus padarinius. Šiame etape paprastai vyksta tiesioginis pokalbis arba pokalbis telefonu, kurio metu paaiškinate apie savo problemas ir poreikius.

Remiantis Jūsų paaiškinimu, Jums bus pateikta patarimų, įvertinta galimybė naudotis kitais paramos ištekliais ir, jei reikės, būsite nusiųstas į kitas tarnybas.

**Informavimo etapas:** kaip nusikaltimo auka, jau nuo tada, kai pirmą kartą susisiekiate su institucijomis ir pareigūnais, ir net prieš pateikdamas skundą dėl nusikaltimo, turite teisę gauti tinkamą informaciją pagal savo asmenines aplinkybes ir sąlygas ir priklausomai nuo padaryto nusikaltimo pobūdžio bei patirtos žalos. Tai informacija apie tam tikrus aspektus, pavyzdžiui:

kaip galite pateikti skundą ir kokia tvarka jį reikėtų pateikti;

kokios specializuotos paslaugos ir psichosocialinės paramos bei priežiūros ištekliai yra Jums prieinami nepriklausomai nuo to, ar pateiktas skundas, ir kaip juos gauti;

kokios priežiūros ir paramos (medicininės, psichologinės arba materialinės) priemonės yra Jums prieinamos ir kokia tvarka galite jomis naudotis, įskaitant, kai tinka, informaciją apie alternatyvaus apgyvendinimo galimybes;

kaip galite gauti konsultacijas ir teisinę gynybą ir, kai tinka, kokiomis sąlygomis galima tai gauti nemokamai;

galimybė per visą procesą būti lydimum į teismą, jei Jums to reikia, ir (arba) į įvairias baudžiamojo proceso institucijas;

galimybė prašyti imtis Jūsų apsaugos priemonių ir, kai tinka, kokia tvarka reikėtų tai daryti;

konsultacijos dėl su procesu susijusių ekonominių teisių, ypač dėl pagalbos ir kompensacijos, kurias galite turėti teisę gauti dėl nusikaltimo padarytos žalos, ir, kai tinka, kokia tvarka reikėtų to prašyti;

pagal kokią procedūrą galite naudotis savo teisėmis kaip nusikaltimo auka, jei gyvenate ne Ispanijoje;

už Jūsų bylos tvarkymą atsakingos institucijos kontaktiniai duomenys ir ryšių su ja kanalai, taip pat informacija apie teismo bylos nagrinėjimo datą, laiką ir vietą ir apie nusikaltimo vykdytoji pareiškėtu kaltinimų turinį;

kokiomis atkuriamojo teisingumo paslaugomis (pvz., tarpininkavimu) galima naudotis tais atvejais, kai tai teisiškai įmanoma;

kokiais atvejais kai gali būti kompensuotos Jūsų teisinės išlaidos, ir, kai tinka, kokia tvarka reikėtų to prašyti, ir kt.

**Intervencijos etapas:** paramos nusikaltimų aukoms tarnybos imasi intervencinių veiksmų įvairiose srityse, kaip nurodyta toliau.

**Teisinės intervencijos.** Šios tarnybos suteiks Jums reikiamą teisinę pagalbą ir konkrečiai suteiks informacijos apie tai, kokią pagalbą galite gauti per teismo procesą, kokiomis teisėmis galite naudotis per procesą, kaip ir kokiomis sąlygomis galite gauti teisinę konsultacijas ir kokių tarnybų ar organizacijų galite prašyti paramos.

Ši teisinė pagalba visais atvejais yra bendro pobūdžio pagalba dėl proceso eigos ir naudojimosi įvairiomis teisėmis, nes už konsultavimą ir teisinę pagalbą konkrečioje byloje yra atsakingas Jūsų advokatas.

**Medicininės ir psichologinės intervencijos.** Psichologinė pagalba, kurią teikia paramos nusikaltimų aukoms tarnybos, yra Jūsų būklės vertinimas ir gydymas siekiant sumažinti dėl nusikaltimo patirtą krizę, padėti lengviau ištvirti dėl nusikaltimo pradėtą teismo procesą ir per visą šį procesą Jus lydėti ir padėti Jums susikurti savo strategijas ir stiprinti Jūsų gebėjimus, kad galėtumėte gauti pagalbą iš savo aplinkos.

Tuo atveju, jei esate ypač pažeidžiama auka arba Jums reikia specialios apsaugos, šios tarnybos parengs psichologinės paramos planą.

**Ekonominės intervencijos.** Šios tarnybos daugiausia informuoja apie ekonominę pagalbą, kurią turite teisę gauti, jei esate smurtinio nusikaltimo ar nusikaltimo seksualinei laisvei auka, ir gali padėti teikti pagalbos prašymus.

**Socialinės ir priežiūros intervencijos.** Šioje srityje tarnybos suderintai rūpinsis Jūsų priežiūra, o kai reikės, Jus nusiųs į socialines tarnybas, priežiūros įstaigas ar organizacijas, galinčias užtikrinti saugų apgyvendinimą, skubią medicininę priežiūrą ir bet kokią finansinę pagalbą, kurią galite turėti teisę gauti; ypač daug dėmesio bus skiriama asmens poreikiams dėl negalios, paguldymo į ligoninę arba mirties ir poreikiams dėl galimo pažeidžiamumo situacijos.

**Stebėsenos etapas:** tarnybos stebės Jūsų būklę, ypač jei esate pažeidžiama auka, per visą baudžiamąjį procesą ir tinkamą laikotarpį po proceso pabaigos.

Šiame etape tarnybos analizuos Jūsų teisinę padėtį, medicininę ir psichologinę, socialinę ir priežiūros bei ekonominę būklę įvairiais laikotarpiais po nusikaltimo. Stebėsenai tinkamas laikas bus nustatytas pagal Jūsų situaciją.

Jei esate **terorizmo auka**, Nacionalinio aukštojo teismo Terorizmo aukų informavimo ir paramos tarnyba atlieka šias pagrindines užduotis:

teikia Jums informaciją apie teismo proceso dėl įvykdyto nusikaltimo, kuris gali turėti įtakos Jums, būklę;

pataria dėl visko, kas susiję su baudžiamaisiais ir administraciniais procesais, kurie gali turėti įtakos Jums;

siūlo asmeniškai Jus lydėti į teismo posėdžius dėl teroro aktų, kurie gali turėti poveikį Jums;

teikia Jums emocinę ir terapinę paramą (nepažeisdama Vidaus reikalų ministerijos kompetencijos);

skatina užtikrinti Jūsų, kaip nusikaltimo aukos, saugumą ir privatumą Jums dalyvaujant teismo procese;

informuoja Jus apie svarbiausias kompensacijas terorizmo aukoms ir visais atvejais nusiunčia Jus į Vidaus reikalų ministerijos Paramos terorizmo aukoms generalinį direktoratą;

praneša Jums apie viską, kas susiję su laisvės atėmimo bausmės vykdymu, iki ta bausmė bus visiškai įvykdyta, ypač tais atvejais, kai kaliniams suteikiama lengvatų arba jie išleidžiami į laisvę.

**Terorizmo aukoms Vidaus reikalų ministerijos Paramos terorizmo aukoms generalinis direktoratas suteikia galimybę vieno langelio principu kreiptis dėl bet kokių procedūrų, kurias dėl teroristinių išpuolių nukentėję asmenys ir jų šeimos gali pradėti centrinėje valstybės administracijoje, bet kokius jų pateiktus prašymus perduodamas kompetentingai įstaigai ir palaikydamos ryšius su atitinkamu asmeniu.**

**Be to, šis generalinis direktoratas bendradarbiauja su centrinės valstybės administracijos kompetentingomis įstaigomis ir kitomis viešosiomis institucijomis dėl pagalbos ir paramos terorizmo aukoms, kad būtų užtikrinta visapusiška aukų apsauga.**

**Paramos terorizmo aukoms generalinis direktoratas yra atsakingas už dokumentų tvarkymą, procedūrų valdymą ir sprendimų priėmimą dėl pagalbos ir kompensacijos nuo teroristinių nusikaltimų nukentėjusiems asmenims.**

**Paramos aukoms karštoji linija**

Priėmimo arba orientavimo etape galite asmeniškai atvykti arba telefonu bendrauti su paramos nusikaltimų aukoms tarnybomis.

Dėl kai kurių nusikaltimų, tokių kaip smurtas dėl lyties, Ispanijoje telefonu teikiamos pagalbos ir konsultavimo paslaugos, pvz., numeriu **016 – informavimo ir teisinio konsultavimo telefonu dėl smurto dėl lyties paslauga** (*Servicio telefónico de información y asesoramiento jurídico en materia de violencia de género*). Ypač pažeidžiamoms aukoms, kaip antai nepilnamečiams, teikiamos specialios paslaugos, tokios kaip **fondo ANAR (pagalbos vaikams ir paaugliams pavojuje) karštoji linija** (*Servicio de atención telefónica de la Fundación ANAR*), skirta vaikams ir jaunimui, suaugusiesiems ir nepilnamečių giminaičiams, taip pat artimiesiems dingusių nepilnamečių atvejais.

**Telefonu 016 teikiama informavimo ir teisinio konsultavimo dėl smurto dėl lyties paslauga** – nemokama, profesionali pagalba 24 valandas per parą, 365 dienas per metus. Visada užtikrinamas asmenų, kurie naudojami šia paslauga, duomenų konfidencialumas.

Pagalba teikiama 51 kalba. Konkrečiau, pagalba visą parą teikiama ispanų, katalonų, galisų, baskų, anglų ir prancūzų kalbomis, o skambučiai vokiečių, portugalų, kinų (mandarinų), rusų, arabų, rumunų ir bulgarų kalbomis priimami teikiant vertimo telefonu paslaugą. Pagalba kitomis kalbomis teikiama naudojantis vertimo telefonu paslauga.

Galimybė šia paslauga naudotis asmenims, turintiems klausos ir (arba) kalbos sutrikimų, užtikrinama tokiomis priemonėmis:

tekstiniu telefonu (TTY) 900 116 016;

naudojantis „Telesor“ paslauga per „Telesor“ svetainę (<https://www.telesor.es/>). Šiuo atveju reikalingas interneto ryšys;

naudojantis mobiliuoju telefonu arba delniniu kompiuteriu. Abiem atvejais reikia įsidięgti nemokamą programėlę pagal „Telesor“ svetainėje pateiktus nurodymus.

Ši tarnyba teikia pagalbą bet kuriam asmeniui, turinčiam klausimų, susijusių su konkrečiais smurto dėl lyties atvejais: moterims, kurios yra smurto dėl lyties aukos, asmenims, kurie yra artimi smurto dėl lyties aukoms moterims (giminaičiams, draugams, kaimynams ir kt.), specialistams, kurie padeda smurto dėl lyties aukai moteriai arba žino apie tokio smurto atvejį, ir kt.

Teikiama informacija apie prieinamus išteklius ir teises, kurias turite kaip šio pobūdžio nusikaltimo auka, dėl užimtumo, socialinių paslaugų, finansinės paramos ir informacijos, pagalbos, priėmimo ir teisinio konsultavimo išteklių.

Tuo atveju, kai skambinama norint išsikviesti pagalbą, toks skambutis iškart nukreipiamas pagalbos telefono numeriu 112 toje autonominėje srityje.

Jei esate nepilnametė smurto dėl lyties auka, bet kokie Jūsų skambučiai pagalbos tarnybos telefonu 016 bus nukreipti į **ANAR pagalbos vaikams ir paaugliams karštąją liniją (900 20 20 10)**.

**Fondo ANAR (pagalbos vaikams ir paaugliams pavojuje) karštoji linija (900 20 20 10)** – nemokama, konfidenciali ir anoniminė paslauga, teikiama 24 valandas per parą, 365 dienas per metus; tai daugiausia šios trys pagalbos linijos:

**ANAR pagalbos vaikams ir paaugliams karštoji linija**, kurios pagrindinis tikslas – suteikti skambintiems vaikams ir paaugliams reikiamą paramą ir patarti, kai jie patiria problemų ar patenka į pavojingą situaciją;

**ANAR pagalbos suaugusiesiems ir šeimoms karštoji linija**, skirta suaugusiesiems, kuriems reikia patarimo dėl problemų, susijusių su nepilnamečiais;

**ANAR karštoji linija 116 000** dėl dingusių nepilnamečių (šiemis atvejais skirtas Europos Sąjungos suderintas socialinių paslaugų numeris).

Jei esate suaugusi moteris, kuri yra smurto dėl lyties auka, arba kitas suaugęs asmuo, žinantis apie tokio smurto atvejį, ši tarnyba nukreips Jūsų skambučius pagalbos tarnybos telefonu 016.

#### **Ar parama aukoms teikiama nemokamai?**

Taip. Nusikaltimų aukų priežiūros ir paramos paslaugomis, kaip antai tomis, kurias teikia paramos nusikaltimų aukoms tarnybos, galima naudotis nemokamai ir konfidencialiai ir nebūtina prieš tai pateikti skundo.

#### **Kokio pobūdžio paramą galiu gauti iš valstybinių tarnybų ar institucijų?**

Galite kreiptis į paramos nusikaltimų aukoms tarnybas, veikiančias visose [autonominėse srityse](#), beveik visų provincijų sostinėse ir kai kuriuose kituose miestuose.

Paramos nusikaltimų aukoms tarnybos suteiks Jums, kaip nusikaltimo aukai, visapusišką, suderintą ir specializuotą paramą pagal konkrečius teisinius, psichologinius ir socialinius Jūsų poreikius.

Paramos nusikaltimų aukoms tarnybos visų pirma suteiks Jums informaciją apie specializuotas paslaugas ir psichosocialinės paramos bei priežiūros išteklius, kuriais galite naudotis nepriklausomai nuo to, ar pateikiate skundą, ir informuos, kaip gauti tas paslaugas.

Jos taip pat Jums suteiks informacijos apie tai, kokios (medicininės, psichologinės arba materialinės) priežiūros ir paramos priemonės yra Jums prieinamos ir kokia tvarka galima jomis naudotis, įskaitant, kai reikia, informaciją apie alternatyvaus apgyvendinimo galimybes.

Be to, jos Jums patars, kaip galite pateikti skundą dėl nusikaltimo ir kokia yra jo teikimo tvarka, taip pat dėl galimybės gauti teisingas konsultacijas ir teisinę gynybą ir, kai tinka, kokiomis sąlygomis galėtumėte tai gauti nemokamai.

Paramos nusikaltimų aukoms tarnybos galės Jus nusiųsti į tarnybas, teikiančias specializuotas teisingas, psichologines pagalbas ir socialines paslaugas, priklausomai nuo Jūsų poreikių, pavyzdžiui, į savivaldybės, socialinės gerovės, sveikatos, švietimo ir užimtumo tarnybas; asociacijas, fondus ir kitas ne pelno organizacijas; teisingumo administracijos psichosocialinės paramos tarnybas; o tuo atveju, jei esate smurto dėl lyties auka, bus galima kreiptis į Veiksmų dėl smurto prieš moteris koordinavimo skyrius (*Unidades de Coordinación contra la Violencia sobre la Mujer*) ir į Moterų skyrius (*Unidades sobre la Mujer*) kiekvienoje autonominėje srityje ir provincijoje.

#### **Kokio pobūdžio paramą galiu gauti iš nevyriausybinių organizacijų?**

Nevyriausybinių organizacijų (NVO) gali teikti paramą konkrečių nusikaltimų aukoms, parengdamos asmenines strategijas pagal kiekvienos aukos poreikius ir savybes. Ši pagalbos funkcija daugiausia apima teisinį konsultavimą ir informavimą apie įvairius prieinamus išteklius ir pagalbą, taip pat psichologinę ir emocinę paramą.

Paskutinis naujinimas: 11/03/2020

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisima jokios atsakomybės ar teisių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Šiuo metu valstybės narės, atsakingos už svetainės puslapių, kuriuose pateikiamas nacionalinis turinys, administravimą, atnaujina šios svetainės turinį, atsižvelgdamos į planuojamą Jungtinės Karalystės išstojimą iš Europos Sąjungos. Jeigu svetainės turinys dar neatspindi Jungtinės Karalystės išstojimo fakto, toks neatitikimas yra netyčinis ir bus ištaisytas.